

Komunikowanie polityczne w czasie wojny rosyjsko-ukraińskiej

Wojna informacyjna w XXI wieku

Redaktor tomu:
Andrzej Cieřły

Autorzy:
Marcin Bąk
Zuzanna Cieniawska
Andrzej Cieřły
Sabina Długosz
Karol Kordas
Maciej Kozłowski
Anastasiia Lukhtan

**Komunikowanie polityczne
w czasie wojny
rosyjsko-ukraińskiej**

Komunikowanie polityczne w czasie wojny rosyjsko-ukraińskiej

Wojna informacyjna w XXI wieku

Redaktor tomu:
Andrzej Ciepy

Autorzy:
Marcin Bąk
Zuzanna Cieniawska
Andrzej Ciepy
Sabina Długosz
Karol Kordas
Maciej Kozłowski
Anastasiia Lukhtan

Kraków 2023

© Copyright by Andrzej Cieply & individual authors, 2023

Andrzej Cieply
Uniwersytet Jagielloński, Kraków
 <https://orcid.org/0000-0003-0878-3962>
 andrzej.cieply@student.uj.edu.pl

Recenzja: dr Aleksandra Matykiewicz

Konsultacja naukowa: dr hab. Monika Ślufińska, prof. UJ

Opracowanie redakcyjne: Joanna Cieślik

Projekt okładki: Lesław Sławiński

ISBN (PDF) 978-83-8138-865-8
<https://doi.org/10.12797/9788381388658>

Niniejsza publikacja została sfinansowana ze środków Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych w ramach Programu Strategicznego Inicjatywa Doskonałości w Uniwersytecie Jagiellońskim

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Spis treści

	MONIKA ŚLUFIŃSKA
7	Wstęp
	KAROL KORDAS
13	Droga do niepodległości Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej
	ANASTASIIA LUKHTAN, SABINA DŁUGOSZ
51	Jak przegrać wojnę informacyjną? Komunikowanie polityczne Rosji
	ANASTASIIA LUKHTAN, MARCIN BĄK
93	Jak wygrać wojnę informacyjną? Komunikowanie polityczne Ukrainy
	MACIEJ KOZŁOWSKI
141	Zdecydowana powściągliwość. Komunikacja polityczna UE
	ZUZANNA CIENIAWSKA
171	Czy potęga Sojuszu zdaje egzamin? Komunikowanie polityczne NATO
	ANDRZEJ CIEPŁY
193	Koniec Mateczki Rosji, czas na siostrę Polskę. Komunikowanie polityczne Polski
221	Wykaz skrótów
223	Indeks osobowy

MARCIN BĄK
Uniwersytet Jagielloński

ANASTASIIA LUKHTAN
Uniwersytet Jagielloński

Jak wygrać wojnę informacyjną?

Komunikowanie polityczne Ukrainy

Wstęp

Wojna informacyjna jest nieodłącznym elementem każdego współczesnego konfliktu i rosyjska inwazja na Ukrainę nie jest wyjątkiem. Sposób prowadzenia komunikowania politycznego w czasie, gdy toczą się działania zbrojne może znacząco się różnić – ktoś opiera się na działaniach propagandowych oraz dezinformacyjnych, a inna strona konfliktu może użyć wszystkich możliwych środków medialnych, by dotrzeć z informacją do jak największej liczby osób. Ostrzeżenie Zachodu o możliwej militarnej agresji Rosji, akumulacja wojsk rosyjskich na granicy z Ukrainą, a ostatecznie rosyjska inwazja 24 lutego 2022 r. zasadniczo zmieniły komunikację władz ukraińskich. Do głównych obowiązków rządzących w tak niestabilnej sytuacji należało zmniejszenie paniki społecznej i koordynacja własnych sił w celu uzyskania większego wsparcia krajów partnerskich. Warto też zaznaczyć, że kolejnym nie mniej istotnym zadaniem władz ukraińskich w komunikowaniu było reagowanie na dezinformację płynącą z Rosji.

Podczas badań skupiono się głównie na analizie jakościowej, która wynikała z uwagi na specyfikę monografii. W kontekście opisywanej

początkowej fazy wojny istotne było zbadanie treści i charakterystyki komunikatów. Ważną kwestię stanowiło także zwrócenie uwagi na próbę zwalczania dezinformacji pochodzącej ze strony Rosji, która rozprzestrzeniała się wraz z eskalacją konfliktu zbrojnego w Ukrainie. W związku z tym, kluczowe stało się przeanalizowanie komunikatów prezydenta i ministra spraw zagranicznych Ukrainy pod kątem treści przekazu.

W ramach pracy badawczej przeanalizowano komunikaty Wołodymyra Zełenskiego i Dmytra Kuleby zamieszczane na rządowych stronach internetowych w okresie od 24 stycznia do 24 lipca 2022 r. Pochylenie się nad komunikatami opublikowanymi przez stronę ukraińską miesiąc przed rozpoczęciem inwazji miało na celu analizę komunikowania politycznego na temat konfliktu bezpośrednio przed jego wybuchem. Z tego powodu kluczowy był przegląd wiadomości przekazywanych przez przedstawicieli Ukrainy w okresie 30 dni przed oficjalnym rozpoczęciem konfliktu zbrojnego. Celem badań było także ukazanie narracji prowadzonej przez Ukrainę wobec wojny oraz reakcji państw zachodnich.

Polityka informacyjna prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego oraz ministra spraw zagranicznych Dmytra Kuleby zasadniczo różni się od sposobu komunikowania się Kremla. Jeszcze przed rosyjską agresją prezydent aktywnie korzystał z portali społecznościowych i prawie wszystkich możliwych rodzajów komunikacji. Wybuch wojny zmusił go do informowania mieszkańców Ukrainy i świata o przebiegu konfliktu, dokonaniach władz w sprawie jego rozwiązania, osiągnięciach na polu walki oraz o zbrodniach popełnionych przez Rosję. Skuteczne prowadzenie wojny informacyjnej znacząco wpływa na ogólne wyniki obu stron. Determinuje działania wojsk, oddziałuje na podejmowane decyzje polityczne oraz kształtuje opinię publiczną.

W niniejszym rozdziale zostaną przeanalizowane najistotniejsze komunikaty Wołodymyra Zełenskiego oraz Dmytra Kuleby w kontekście wojny w Ukrainie. Istotne jest, jak władze tego państwa reagowały na tragiczne wydarzenia oraz w jaki sposób poprzez przekazywanie informacji uzyskiwały coraz większe wsparcie Zachodu.

Komunikacja przed rosyjską inwazją

Na początku roku świat zaczął coraz częściej mówić o możliwej rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Służby bezpieczeństwa innych państw ostrzegały swoich dyplomatów i współobywateli, że powinni opuścić Ukrainę, ponieważ sytuacja staje się coraz bardziej napięta. Rosyjsko-białoruskie ćwiczenia wojskowe były oznaką możliwej eskalacji wojny, która toczy się na Ukrainie od ośmiu lat. Tak niestabilny stan rzeczy w przestrzeni informacyjnej stworzył ogromne problemy dla ukraińskiej gospodarki i spowodował chaos wśród ludności. Dlatego pod koniec stycznia głównym zadaniem prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego w przestrzeni informacyjnej było powstrzymanie kryzysu gospodarczego i uspokojenie obywateli. W przemówieniu podsumowującym posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony, które odbyło się miesiąc przed rosyjską inwazją, Zełenski stwierdził, że społeczeństwo nie ma powodu do paniki i wszystko jest pod kontrolą¹. Władze Ukrainy aktywnie podkreślały znaczenie wspierania stabilności gospodarczej i finansowej w obecnej sytuacji, a więc wybrały strategię mówienia nie o wojnie, a o gospodarce². Częste rozmowy z partnerami międzynarodowymi, liczne wywiady, przemowy do rodaków – za pomocą tych środków informacyjnych prezydent Ukrainy starał się ten chaos okiełznać. Na początku lutego 2022 r. Zełenski stwierdził, że kurs hrywny jest ustabilizowany m.in. dzięki pomocy ze strony partnerów europejskich³.

W swoich przemówieniach prezydent Ukrainy podkreślał znaczenie współpracy z Unią Europejską (UE) oraz Stanami Zjednoczonymi.

¹ *The National Security and Defense Council Chaired by the President Considered the Issue of Ensuring National Security from Internal and External Threats*, President of Ukraine, 24 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/rnbo-pid-golo-vuvannyam-prezidenta-rozglyanula-pitannya-zabez-72529> – 31 X 2022.

² *Volodymyr Zelenskyy and the Executive Vice President of the European Commission Discussed the Priority Areas of Cooperation and the Security Situation around Ukraine*, President of Ukraine, 31 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-obgovoriv-z-vikonavchim-vice-prezidentom-72629> – 31 X 2022.

³ *Head of State: We Have Stabilized the National Currency, Hryvnia is Strengthening*, President of Ukraine, 2 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-mi-stabilizovali-nacionalnu-valyutu-grivnya-z-72689> – 31 X 2022.

Jedność wszystkich państw członkowskich UE jest nieodłącznym elementem stabilności w regionie oraz ochrony suwerenności Ukrainy. Na początku lutego zaczęto omawiać z partnerami kwestie związane z nałożeniem sankcji na Rosję, żeby powstrzymać potencjalną inwazję. W trakcie rozmowy z przewodniczącym Rady Europejskiej Charlesem Michelem, Zelenski stwierdził, że istnieje konieczność wprowadzenia sankcji wobec Rosji w celu przyhamowania „agresywnych zamiarów Kremla”⁴. Oprócz tego w rozmowie z zagranicznymi dyplomatami zaznaczył, że nie trzeba ostrzegać Ukrainy przed możliwą inwazją, trzeba jej pomóc. Nieuleganie prowokacjom oraz pozostanie w Kijowie placówek dyplomatycznych było w jego perspektywie przejawem wsparcia oraz pomocy dla Ukrainy⁵. Warto zaznaczyć, że stwierdził on, iż Ukraina jest w stanie niepewności i ciągłych obaw od ośmiu lat, w odróżnieniu od innych państw, które obawiają się rozpoczęcia eskalacji przez ostatni miesiąc⁶. Minister spraw zagranicznych Ukrainy Dmytro Kułeba aktywnie prowadził współpracę dyplomatyczną z Europą oraz Stanami Zjednoczonymi. Zdaniem Kułeby, kluczem do powstrzymania rosyjskiej agresji była skutecznie prowadzona dyplomacja. Zwrócił on uwagę, że obecnie w Ukrainie udało się wprowadzić strategię „dyplomacji sieciowej”, co oznacza, że partnerzy międzynarodowi przed i po komunikacji z Rosją uzgadniają stanowisko z Ukrainą; jest to przejaw bezprecedensowego poziomu wsparcia międzynarodowego⁷.

⁴ Volodymyr Zelenskyy and the President of the European Council Discussed Further Steps of the EU in Support of Ukraine, President of Ukraine, 13 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-obgovoriv-z-prezidentom-yevropejskoyi-radi-po-72865> – 31 X 2022.

⁵ Head of State Addressed Foreign Diplomats: The Easiest Thing You Can Help with Is to Be in Ukraine, President of Ukraine, 28 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-inozemnim-diplomatam-najprostishe-chim-mozhet-72585> – 31 X 2022.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Дмитро Кулеба назвав два елементи стратегії України з протидії російській агресії: захист українців і стримування РФ, Міністерство закордонних справ України, 24 I 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-nazvav-dva-elementi-strategiyi-ukrayini-z-protidiyi-rosijskij-agresiyi-zahist-ukrayinciv-i-stri-muvannya-rf> – 31 X 2022.

Bezpośrednie reagowanie na zwiększone zagrożenie w związku z przeprowadzeniem przez Rosję i Białoruś ćwiczeń wojskowych na granicy z Ukrainą było nieodłącznym elementem komunikowania politycznego rządu Ukrainy. Podczas konferencji prasowej po spotkaniu z premierem Wielkiej Brytanii Borisem Johnsonem Zełenski oświadczył, że po pierwsze, w przypadku, gdy nastąpi inwazja rosyjska na Ukrainę nie będzie to tylko wojna między Ukrainą a Rosją – to będzie wojna w Europie, po drugie, jeśli Rosja nie zamierza kontynuować eskalacji – musi wycofać wojsko⁸. Warto zaznaczyć, że wielokrotnie podkreślano, iż Ukraińcy zawsze będą walczyć o terytoria w ramach swojego państwa. Efektem zaistniałego zagrożenia dla bezpieczeństwa Ukrainy było powołanie jednostek obrony terytorialnej na podstawie ustawy z 16 lipca 2021 r. o fundamentach narodowego oporu. W celu zbudowania skutecznego modelu oporu narodowego, władze na wszystkich szczeblach muszą współpracować – jest to podstawa silnego państwa według prezydenta Ukrainy⁹. Stanowisko głowy państwa przedstawione na posiedzeniu prezydium Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w Charkowie jest przejawem zapewnienia, że strona ukraińska przygotowuje się na każde okoliczności, by powstrzymać wroga. Dwanaście dni przed rosyjską inwazją Wołodymyr Zełenski podkreślił, że Ukraina zdaje sobie sprawę z ryzyka eskalacji i jest gotowa na wszystko, ale musi polegać głównie na własnej sile¹⁰. Wraz z orędziem opublikowanym 14 lutego nastąpiła istotna zmiana w dotychczasowej metodzie komunikowania politycznego prezydenta Ukrainy. Orędzie to było pierwszym przemówieniem

⁸ Volodymyr Zelenskyy: *Russia's Only Truthful Response on Readiness for De-Escalation Is the Withdrawal of Troops from Ukrainian Borders*, President of Ukraine, 1 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-yedina-pravdiva-vidpovid-rosiyi-shodo-go-72669> – 31 X 2022.

⁹ Volodymyr Zelenskyy: *An Effective Model of Territorial Defense Is a Reliable Rear for the Army, and Together They Form the Basis of a Strong Ukraine*, President of Ukraine, 11 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-efektivna-model-teroboroni-ce-nadijnij-t-72829> – 31 X 2022.

¹⁰ *Ukraine is Aware of the Risks of Escalation of the Situation by Russia but Is Taking Measures for a Political and Diplomatic Settlement – President*, President of Ukraine, 12 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ukrayina-usvidomlyuye-riziki-eskalaciyi-situaciyi-z-boku-ros-72857> – 31 X 2022.

skierowanym do narodu dotyczącym rosyjskiej agresji wojskowej. Zełenski zaznaczył, że Ukraina dąży do pokoju i przywróci Donbas i Krym tylko w drodze negocjacji i za pomocą środków dyplomatycznych¹¹. Kluczowym stwierdzeniem prezydenta było to, że „Ukraina nie wkracza na cudzą własność, ale też nie odda swojej”¹². Te słowa miały sygnalizować zamiar obrony swoich terytoriów w przypadku rosyjskiej inwazji. Zaznaczył on również, że Ukrainę wspiera dyplomatycznie większość przywódców „cywilizowanego świata”¹³.

Kolejnym istotnym tematem pojawiającym się w komunikatach władz ukraińskich przed rosyjską inwazją 24 lutego były porozumienia mińskie oraz negocjacje z Federacją Rosyjską. Prezydent Zełenski zaznaczył, że Ukraina zaproponowała wiele inicjatyw, aby aktywować ustalenia formatu normandzkiego¹⁴. Format normandzki to grupa składająca się z czterech państw: Ukrainy, Federacji Rosyjskiej, Francji i Niemiec, która została powołana w celu rozstrzygnięcia konfliktu zbrojnego na wschodzie Ukrainy. Warto zaznaczyć, że temat niewykonywania porozumień mińskich przez Ukrainę był aktywnie wykorzystywany przez maszynę propagandową Kremla. Kuleba stwierdził, że Ukraina nie pójdzie na żadne ustępstwa w sprawach integralności terytorialnej i nie będzie prowadzić żadnych rozmów z rosyjskimi administracjami okupacyjnymi w Doniecku i Ługańsku, czego domaga się Rosja. Zaznaczył też, że Rosja jest stroną konfliktu, trwającego na wschodzie Ukrainy od 2014 r., a nie mediatorem¹⁵. Z tego wynika, że format normandzki obejmuje Ukrainę

¹¹ *Address of the President of Ukraine on the Unity of Ukrainian Society*, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-shodo-yednosti-ukrayinskogo-s-72893> – 31 X 2022.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Head of State Addressed Foreign Diplomats: The Easiest Thing You Can Help with Is to Be in Ukraine*, President of Ukraine, 28 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-inozemnim-diplomatam-najprostishe-chim-mozhet-72585> – 31 X 2022.

¹⁵ *Спільне звернення міністрів Дмитра Кулеби та Олександра Ткаченка до українських та іноземних журналістів*, Міністерство закордонних справ України, 10 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/spilne-zvernennya-ministriv-dmitra-kulebi-ta-oleksandra-tkachenka-do-ukrayinskih-ta-inozemnih-zhurnalistiv> – 31 X 2022.

i Rosję oraz Francję z Niemcami jako mediatorami, a rosyjskie władze okupacyjne w Doniecku i Ługańsku nie posiadają żadnych uprawnień do prowadzenia negocjacji¹⁶. Wraz z nasilającymi się obawami przed możliwą inwazją rosyjską Zelenski na spotkaniu z przedstawicielami zagranicznych mediów zaznaczył, że negocjowanie w każdym formacie jest lepsze od ściągania wojsk do granic Ukrainy przez władze Rosji¹⁷. Strona ukraińska podkreślała, że jej celem jest rozwiązanie konfliktu środkami pokojowymi i dyplomatycznymi. Dziesięć dni przed rosyjską inwazją na Ukrainę Zelenski oraz kanclerz Niemiec Olaf Scholz omówili wspólną wizję pokojowego porozumienia w sprawie Donbasu oraz plany przywódców formatu normandzkiego dotyczące przeprowadzenia kolejnych negocjacji¹⁸. Jednakże sytuacja rażąco zmieniła się 21 lutego wraz z podpisaniem przez władze Rosji dekretu o uznaniu niepodległości Donieckiej Republiki Ludowej (DRL) i Ługańskiej Republiki Ludowej (ŁRL). Szef MSZ w oświadczeniu w sprawie decyzji Federacji Rosyjskiej o uznaniu niepodległości DRL i ŁRL stwierdził, że taki krok reżimu kremlowskiego nie ma żadnych skutków prawnych i oznacza wycofanie się Rosji z porozumień mińskich¹⁹. Co więcej, zaznaczono, iż „taka decyzja Rosji narusza suwerenność i integralność terytorialną Ukrainy, jest niezgodna z prawem międzynarodowym i uważana przez Ukrainę za akt agresji zbrojnej”²⁰.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *To Confirm the Absence of Intentions to Attack Ukraine, Russia Must Take Concrete Steps – Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 28 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/shob-pidtvrditi-vidsutnist-namiriv-napadati-na-ukrayinu-ros-72593> – 31 X 2022.

¹⁸ *The Future of European Security Architecture Is Being Decided in Ukraine Today – Volodymyr Zelenskyy after the Meeting with German Chancellor*, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/v-ukrayini-sogodnivirishuyetsya-majbutnye-arhitekturi-yevro-72877> – 31 X 2022.

¹⁹ *Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the Russian Federation's Decision to Recognise the „Independence” of the So-Called „DPR” and „LPR”*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 22 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/statement-ministry-foreign-affairs-ukraine-russian-federations-decision-recognise-independence-so-called-dpr-and-lpr> – 31 X 2022.

²⁰ *Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the Decision of the Federation Council of the Russian Federation on the Use of the Armed Forces of the Russian Federation*

Przed rozpoczęciem inwazji władze Rosji przedstawiały swoje obawy dotyczące rozszerzenia Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) w kierunku wschodnim. Według Władimira Putina, przyjęcie Ukrainy do NATO podważa bezpieczeństwo Rosji²¹. W trakcie rozmowy z kanclerzem Niemiec Olafem Scholzem Wołodymyr Zełenski stwierdził, że chęć członkostwa Ukrainy w NATO jest zapisana w *Konstytucji* i pozostaje niezmienna, co więcej, przyłączenie Ukrainy przyczyniłoby się do zapewnienia bezpieczeństwa i integralności terytorialnej tego państwa²². Zaangażowanie NATO w politykę otwartych drzwi oraz poparcie dla prawa wszystkich krajów do swobodnego wyboru sojuszy bezpieczeństwa było nieraz doceniane i podkreślane przez władze Ukrainy. Podczas negocjacji z kanclerzem Niemiec został poruszony temat dostarczenia uzbrojenia i sprzętu wojskowego z wykorzystaniem mechanizmów Agencji ds. Wsparcia i Zamówień NATO²³. Kuleba w trakcie wystąpienia we Francuskim Instytucie Stosunków Międzynarodowych wskazał na to, iż ultimatum płynące z Kremla w postaci przeciwstawienia się przyjęciu Ukrainy do NATO jest niedopuszczalne²⁴. Dodatkowo zaznaczył, że przekonanie analityków innych państw demokratycznych o tym, że porzucenie przez Ukrainę aspiracji euroatlantyckich może powstrzymać

Abroad, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 23 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/statement-ministry-foreign-affairs-ukraine-decision-federation-council-russian-federation-use-armed-forces-russian-federation-abroad> – 31 X 2022.

²¹ *News Conference following Russian-Hungarian Talks*, President of Russia, 1 II 2022, [on-line:] <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67690> – 31 X 2022.

²² *Head of State: We Do Not Give Up the Issue of Ukraine's Accession to NATO, but It Depends Not Only on Us*, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-mi-ne-znimayemo-pitannya-pro-vstup-ukrayini-d-72885> – 31 X 2022.

²³ *The Future of European Security Architecture Is Being Decided in Ukraine Today – Volodymyr Zelenskyy after the Meeting with German Chancellor*, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/v-ukrayini-sogodni-virishuyetsya-majbutnye-arhitekturi-yevro-72877> – 31 X 2022.

²⁴ *Speech by the Minister of Foreign Affairs of Ukraine Dmytro Kuleba during the Discussion „Ukraine–France” at the French Institute of International Relations*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 10 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/promova-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-pid-chas-diskusiyi-ukrayina-franciya-u-francuzkomu-institutu-mizhnarodnih-vidnosin> – 31 X 2022.

agresję zbrojną Putina jest błędne, ponieważ w 2014 r. po czterech latach neutralnego statusu Rosja zaatakowała Ukrainę²⁵. Celem tego przekazu było podkreślenie, że chodzi przede wszystkim o imperialistyczne aspiracje Rosji, które są zagrożeniem dla bezpieczeństwa Europy i świata bez względu na to, czy Ukraina przystąpi do Sojuszu czy nie.

Na osobną analizę zasługując przemówienie Zełenskiego podczas 58. edycji Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa, które wygłosił 19 lutego 2022 r. Krytyka globalnego systemu bezpieczeństwa była głównym wątkiem poruszonym w trakcie wystąpienia. Prezydent Ukrainy stwierdził, że przyjęte kilkadziesiąt lat temu zasady już nie działają, w wyniku czego system bezpieczeństwa zawodzi²⁶. Ponadto Zełenski zaznaczył, że główną cechą tego systemu jest obojętność, ponieważ kiedy Rosja rzuca wyzwania światowemu bezpieczeństwu, wspólnota międzynarodowa pozostaje bierna, wskutek czego nastąpiła m.in. aneksja Krymu oraz agresja zbrojna na wschodzie Ukrainy²⁷. Należy wspomnieć o tym, że po ośmiu miesiącach pełnoskalowej wojny²⁸ w Ukrainie Rosja nadal nie jest zawieszona w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Decyzja o wstrzymaniu uprawnień państwa-agresora jest ograniczona złożonością proceduralną, ponieważ Rosja to jeden z pięciu stałych członków Rady Bezpieczeństwa i posiada prawo weta. Wykorzystując je, reżim kremlowski zawetował m.in. rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ potępiającą agresję Rosji na Ukrainę oraz rezolucję potępiającą aneksję DRL, ŁRL, obwodów zaporoskiego oraz chersońskiego. Można więc stwierdzić, że ta sytuacja przedstawia ogromny problem hamujący sprawne działanie Rady Bezpieczeństwa ONZ. Następnie Zełenski przeszedł do tematu racjonalności postrzegania wojny w Ukrainie jako wojny w Europie. Stwierdził, że Ukraina docenia każdą pomoc, ale społeczność międzynarodowa musi uświadomić sobie, że nie są to ani „datki charytatywne”, ani „szlachetne gesty” – jest to wkład

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Speech by the President of Ukraine at the 58th Munich Security Conference*, President of Ukraine, 19 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-58-j-myunhenskiej-konferenciji-72997> – 31 X 2022.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ Zbrojna agresja Federacji Rosyjskiej nastąpiła w 2014 r. na południowo-wschodnich obszarach Ukrainy. Natomiast 24 lutego 2022 r. doszło do eskalacji konfliktu zbrojnego, który przekształcił się w wojnę na całym terytorium Ukrainy.

w bezpieczeństwo Europy, gdzie Ukraina przez osiem lat powstrzymuje jedną z największych armii na świecie²⁹. Wspominał też o ignorowaniu przez Unię Europejską oraz NATO dążenia Ukrainy do przystąpienia do tych organizacji³⁰. Następnie wskazał, iż Ukraina dąży do pokojowego rozwiązania konfliktu z poszanowaniem integralności terytorialnej tego państwa, realizując wszystkie porozumienia (m.in. porozumienia mińskie oraz formatu normandzkiego) w odróżnieniu od strony rosyjskiej³¹. Kluczowym momentem przemówienia prezydenta było wspomnienie o Memorandum Budapesztańskim³². Zełenski zaznaczył, że Ukraina próbowała trzykrotnie zwołać konsultację państw-gwarantów Memorandum Budapesztańskiego i te próby zakończyły się niepowodzeniem. Co ciekawe, podczas swej wypowiedzi prezydent Ukrainy zapewnił, że zwołuje tę konsultację po raz ostatni i jeśli państwa-gwaranci nie spełnią swoich zobowiązań wynikających z tego porozumienia, to Ukraina zakwestionuje skuteczność oraz wszystkie ustalenia Memorandum³³.

Komunikowanie władz Ukrainy po rosyjskiej inwazji

Inwazja Rosji na Ukrainę, która rozpoczęła się 24 lutego 2022 r., otworzyła tragiczną stronę historii tego państwa i całego świata. Głównym zadaniem Wołodymyra Zełenskiego było prowadzenie komunikacji w taki sposób, by uspokoić społeczeństwo oraz okiełznać chaos, jaki zapanował w Ukrainie. Oprócz tego komunikowanie prezydenta oraz ministra spraw zagranicznych miało na celu zachęcenie społeczności międzynarodowej

²⁹ *Ibidem.*

³⁰ *Ibidem.*

³¹ *Ibidem.*

³² Memorandum Budapesztańskie jest porozumieniem międzynarodowym pomiędzy Ukrainą, Stanami Zjednoczonymi, Wielką Brytanią oraz Rosją. W wyniku podpisania w 1994 r. tego dokumentu Ukraina zrezygnowała z posiadania broni jądrowej w zamian za poszanowanie jej suwerenności oraz integralności terytorialnej.

³³ *Speech by the President of Ukraine at the 58th Munich Security Conference*, President of Ukraine, 19 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-58-j-myunhenskij-konferenciyi-72997> – 31 X 2022.

do aktywnego wsparcia strony ukraińskiej w tej wojnie oraz potępienie reżimu kremlowskiego. Dzień inwazji zmienił sposób komunikowania się głowy państwa. Charakterystyczną cechą przekazywania informacji przez Zelenskiego stało się codzienne publikowanie wystąpień do narodu i społeczności międzynarodowej, a nawet do obywateli państwa-agresora. Oficjalny styl komunikowania został zmieniony na bardziej nieformalny, by utrzymać więź ze społeczeństwem oraz wykreować wizerunek męża stanu, który jest razem ze swoim narodem.

Wystąpienie prezydenta Ukrainy, które opublikowano 24 lutego 2022 r. o 18:01, otwiera cykl jego przemówień po ataku Rosji. Zelenski rozpoczął orędzie słowami: „Co dzisiaj słyszymy? To nie tylko wybuchy rakiet, walki, ryk samolotów. To dźwięk opadającej nowej żelaznej kurtyny, odcinającej Rosję od cywilizowanego świata”³⁴. Dodatkowo poinformował o sytuacji na linii frontu i o sukcesie ukraińskiej armii³⁵. Warto zaznaczyć, że w tej wypowiedzi zwrócił się też do obywateli Federacji Rosyjskiej, namawiając Rosjan do protestu. „Jeśli nas słyszycie, jeśli nas rozumiecie, jeśli rozumiecie, że atakujecie niepodległy kraj, wyjdźcie na plac i zwróćcie się do prezydenta swojego kraju”³⁶ – zaapelował Zelenski do Rosjan. Wskazał im, że im szybciej powiedzą swojemu rządowi, że wojna musi zostać natychmiast przerwana, tym więcej ich ludzi pozostanie przy życiu, bo żołnierze wysłani w Ukrainę – zostali wysłani na śmierć³⁷. Zaznaczył też, że „Ukraina nie wybrała drogi wojny, ale proponuje powrót na drogę pokoju”³⁸. Postawa prezydenta Ukrainy przedstawiona w tym orędziu klarownie pokazuje, że strona ukraińska preferowała pokojowe rozwiązanie konfliktu. W drugim dniu ataku Zelenski zwrócił się do Putina: „Na całej Ukrainie toczą się walki. Usiądźmy przy

³⁴ *Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 24 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-73137> – 31 X 2022.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ *We Withstood: Address by the President of Ukraine on the Third Day of the War*, President of Ukraine, 26 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/news/mi-vistoyalizvernennya-prezidenta-ukrayini-u-tretij-den-vij-73197> – 31 X 2022.

³⁸ *Ibidem*.

stole negocjacyjnym. Aby powstrzymać zabójstwo ludzi”³⁹. Po rozmowie telefonicznej z nieuznanym przez kraje zachodnie prezydentem Białorusi Aleksandrem Łukaszenką Zełenski oświadczył, że nie wierzy w dobry wynik spotkania ukraińskiej i rosyjskiej delegacji, ale spróbuje zrobić wszystko, żeby zakończyć wojnę⁴⁰. Pierwsze negocjacje Ukrainy i Rosji rozpoczęły się 28 lutego na Białorusi. Komentując to wydarzenie, Zełenski stwierdził, że skuteczne i uczciwe pertraktacje mogą mieć miejsce tylko wtedy, gdy Rosja nie będzie ostrzeliwać Ukrainy artylerią raketową w trakcie tego spotkania⁴¹. W przemówieniu pod koniec pierwszego dnia rosyjskich ataków zaznaczono, że Rosja atakuje nie tylko obiekty wojskowe, ale także cywilne⁴².

Zełenski oznajmił, iż agresja zbrojna Rosji przypomina podobny atak na Kijów, który miał miejsce w 1941 r.⁴³ Dodatkowo zaznaczył, że najpotężniejsze mocarstwa świata patrzą z daleka, a Ukraina broni się sama⁴⁴. Kwestia dotycząca zmobilizowania pomocy państw zachodnich stała się jednym z głównych tematów komunikowania politycznego władz Ukrainy. Żądania strony ukraińskiej odnosiły się do odłączenia Rosji od SWIFT (ang. Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), wprowadzenia zakazu lotów nad terytorium Ukrainy, pozbawienia Rosji prawa do głosowania w Radzie Bezpieczeństwa ONZ oraz nałożenia sankcji ekonomicznych na państwo-agresora. W drugim

³⁹ *Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-73165> – 31 X 2022.

⁴⁰ *Address by President Volodymyr Zelenskyy to the Citizens*, President of Ukraine, 27 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-do-gromadyan-73233> – 31 X 2022.

⁴¹ *Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 28 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zlo-ozbroyene-raketami-bombami-j-artileriyeyu-treba-zupiniti-73257> – 31 X 2022.

⁴² *Address by the President to Ukrainians at the End of the First Day of Russia's Attacks*, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-do-ukrayinciv-naprikinci-pershogo-dnya-73149> – 31 X 2022.

⁴³ *Address by the President on the Second Morning of the Large-Scale War*, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-na-drugij-ranok-masshtabnoyi-vijni-73153> – 31 X 2022.

⁴⁴ *Ibidem*.

dniu rosyjskiej inwazji Zełenski poinformował, że Ukraina jest wdzięczna za nałożenie częściowych sankcji w sektorze ekonomicznym na Rosję, ale to nie wystarczy, by powstrzymać rosyjską agresję⁴⁵. Według niego wojna w Ukrainie jest zagrożeniem dla całej Europy, dlatego żeby położyć kres konfliktowi, Europa musi niezwłocznie podjąć jakieś działania⁴⁶. Po kilku dniach rosyjskiego ataku ukraiński prezydent stwierdził, że zbrodnicze działania Rosji są przejawem ludobójstwa⁴⁷. Państwo, które popełnia zbrodnie wojenne przeciwko ludności cywilnej, nie może mieć prawa do głosowania w Radzie Bezpieczeństwa ONZ⁴⁸. Należy też wspomnieć o dążeniu przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej, co nie było jednak możliwe ze względu na brak spełnienia politycznych oraz ekonomicznych warunków. W drugim dniu wojny Zełenski oświadczył, iż kluczową oznaką wsparcia Unii Europejskiej będzie podjęcie decyzji o członkostwie Ukrainy w UE⁴⁹. Warto zaznaczyć, że to żądanie strony ukraińskiej zostało po części spełnione w wyniku otrzymania przez Ukrainę statusu kandydata do członkostwa w UE⁵⁰. Prezydent Ukrainy stwierdził, że po 30 latach oczekiwań Ukraina wywalczyła sobie prawo do bycia razem z Europą⁵¹. Czwartego dnia wojny Zełenski otwarcie zakomunikował, iż Unia Europejska postanowiła dostarczyć broń Ukrainie, natomiast każde

⁴⁵ *Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 28 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zlo-ozbroyene-raketami-bombami-j-artileriyeyu-treba-zupiniti-73257> – 31 X 2022..

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ *Address by the President of Ukraine to the Citizens on the Fourth Day of the War*, President of Ukraine, 27 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-do-gromadyan-u-chetvertij-den-73221> – 31 X 2022.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ *We Withstood: Address by the President of Ukraine on the Third Day of the War*, President of Ukraine, 26 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/news/mi-vistoyalizvernennya-prezidenta-ukrayini-u-tretij-den-vij-73197> – 31 X 2022.

⁵⁰ *Grant EU Candidate Status to Ukraine and Moldova without Delay, MEPs Demand*, European Parliament, 23 VI 2022, [on-line:] <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220616IPR33216/grant-eu-candidate-status-to-ukraine-and-moldova-without-delay-meps-demand> – 31 X 2022.

⁵¹ *Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 28 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zlo-ozbroyene-raketami-bombami-j-artileriyeyu-treba-zupiniti-73257> – 31 X 2022.

przestępstwo, które popełnia Rosja, jeszcze bardziej jednoczy Ukrainę i partnerów⁵². Propozycja wprowadzenia zakazu lotów nad terytorium Ukrainy nie została zatwierdzona. Po spotkaniu NATO 4 marca 2022 r. stwierdzono, że podjęcie takiej decyzji może spowodować eskalację konfliktu, ponieważ siły NATO musiałyby podjąć działania zbrojne przeciwko każdemu samolotowi, który zostanie dostrzeżony nad terytorium Ukrainy⁵³. Oznaczałoby to bezpośrednie angażowanie się Sojuszu w tę wojnę. Zełenski w odpowiedzi na taką decyzję oznajmił, że odmawiając ustanowienia strefy zakazu lotów, NATO pozwoliło Rosji na bombardowanie ukraińskich miast⁵⁴. Dodatkowo stwierdził on, że jedynie co ustalił Sojusz na tym spotkaniu, to wysłanie 50 ton oleju napędowego, prawdopodobnie po to, by Ukraina mogła spalić Memorandum Budapesztańskie⁵⁵. Warto zauważyć, że w przemówieniach prezydenta oprócz krytykowania bezczynności NATO, pojawiają się słowa wdzięczności pod adresem tych państw, które pomagają Ukrainie w aspekcie militarnym oraz humanitarnym.

Po rosyjskiej inwazji zaczęła się szerzyć dezinformacja dotycząca ucieczki Zełenskiego z kraju⁵⁶. Powielanie przez stronę rosyjską tego fake newsa miało na celu dezinformowanie społeczeństwa ukraińskiego oraz zmniejszenie poparcia dla polityka. Prezydent Ukrainy odpowiedział na te zarzuty w swoim przemówieniu twierdząc, że jego rodzina jest w Ukrainie, a on sam został w Kijowie⁵⁷. Dodatkowo oznajmił, iż według

⁵² *Stand Firm: Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 28 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/stoyimo-micno-zvernennya-prezidenta-ukrayini-73241> – 31 X 2022.

⁵³ *Press Conference by NATO Secretary General following the Meeting of NATO Foreign Affairs Ministers (Q&A)*, NATO multimedia, 4 III 2022, [on-line:] <https://www.natmultimedia.tv/app/asset/663435> – 31 X 2022.

⁵⁴ *We Continue to Fight, We Will Protect Our State and Liberate Our Land Thanks to Our Heroes – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 4 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/mi-prodovzhuyemo-borotysya-mizahistimo-nashu-derzhavu-i-zvi-73357> – 31 X 2022.

⁵⁵ *Ibidem*.

⁵⁶ *Зеленский сбежал из Киева, сообщил спикер Госдумы, „Спутник”* 26 II 2022, [on-line:] <https://lt.sputniknews.ru/20220226/zelenskiy-sbezhal-vo-lvov-soobschil-spiker-gosdumy-21800372.html> – 31 X 2022.

⁵⁷ *Address by the President to Ukrainians at the End of the First Day of Russia's Attacks*, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/>

posiadanych przez niego informacji Rosja chce zniszczyć głowę państwa i jego rodzinę, w związku z tym nie może on zdradzić, gdzie przebywają jego bliscy⁵⁸. Warto zaznaczyć, że Zełenski odrzucił ofertę Stanów Zjednoczonych o tymczasowej ewakuacji z Kijowa, twierdząc, że „on potrzebuje amunicji, nie podwózki”⁵⁹. Komunikując się w ten sposób, Zełenski kreował swój wizerunek silnego przywódcy, który nie boi się żadnych zagrożeń i jest oddany swojemu narodowi.

W pierwszym miesiącu wojny Zełenski prowadząc politykę informacyjną koncentrował się na uzyskaniu jak największego wsparcia ze strony Europy i Stanów Zjednoczonych Ameryki. W tym celu odbyły się liczne wystąpienia w parlamentach innych krajów, na spotkaniach międzynarodowych oraz podczas wywiadów z zagranicznymi mediami. W marcu 2022 r. prezydent Ukrainy wygłosił przemówienia m.in. w parlamencie Wielkiej Brytanii, Kanady, Norwegii, Australii, Holandii, Belgii, w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej, przed Kongresem USA, w Bundestagu, w Knesecie, w Izbie Deputowanych Włoch, w Japonii, na wspólnym posiedzeniu Senatu, Zgromadzenia Narodowego Republiki Francuskiej i Rady Miasta Paryża, na szczycie NATO, w Riksdagu Szwecji oraz na posiedzeniu Rady Europejskiej. Podczas orędzia do Parlamentu Wielkiej Brytanii 8 marca 2022 r. Zełenski stwierdził, że jego ojczyzna się nie podda i będzie bronić swojej ziemi za wszelką cenę⁶⁰. Nawiązał do wydarzeń drugiej wojny światowej, twierdząc, że Ukraina nie chce stracić swoich terytoriów tak jak Wielka Brytania nie chciała stracić swojej wyspy, kiedy naziści przygotowywali się do rozpoczęcia bitwy⁶¹. Przemówienie prezydenta Ukrainy w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej było wyrazem wdzięczności za utrzymywanie silnych relacji między Polską a Ukrainą. Warto zaznaczyć,

zvernennya-prezidenta-do-ukrayinciv-naprikinci-pershogo-dnya-73149 – 31 X 2022.

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ *Zelensky Refuses US Offer to Evacuate, Saying „I Need Ammunition, Not a Ride”*, CNN, 26 II 2022, [on-line:] <https://edition.cnn.com/2022/02/26/europe/ukraine-zelensky-evacuation-intl/index.html> – 31 X 2022.

⁶⁰ *Address by the President of Ukraine to the Parliament of the United Kingdom*, President of Ukraine, 8 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-do-parl-73441> – 31 X 2022.

⁶¹ *Ibidem*.

że inwazja Rosji na Ukrainę spowodowała ogromny kryzys migracyjny. W związku z tym, że Ukraina graniczy bezpośrednio m.in. z Polską, Polska zareagowała na tę sytuację jako jedno z pierwszych państw Unii Europejskiej. Według statystyk przedstawionych przez polską Straż Graniczną 19 kwietnia 2022 r., od 24 lutego do Polski wjechało z Ukrainy 2,838 mln osób⁶². Zełenski oznajmił, że pierwszy dzień wojny udowodnił, że nie ma już żadnych granic między Polską a Ukrainą⁶³. Dodatkowo zaznaczył, że te wydarzenia spowodowały utworzenie silnego nieformalnego sojuszu tych dwóch państw⁶⁴. Istotne było wystąpienie ukraińskiego prezydenta 17 marca 2022 r. w Bundestagu z punktu widzenia wzajemnych relacji między Niemcami a Ukrainą. Padły mocne słowa dotyczące obecnej polityki zagranicznej Niemiec. Według Zełenskiego, Niemcy znowu są za „murem”, co wynika m.in. z powiązań ekonomicznych oraz politycznych niemieckich władz i Rosji⁶⁵. Stwierdził on, że „ten mur staje się silniejszy z każdą bombą, która spada na naszą ziemię, na Ukrainę. Z każdą decyzją, która nie jest podejmowana w imię pokoju”⁶⁶. Taka wypowiedź prezydenta Ukrainy była odpowiedzią na brak podejmowania decyzji, które miałyby pomóc Ukrainie podczas wojny, głównie dotyczyło to m.in. nałożenia sankcji na Rosję, kwestii przystąpienia Ukrainy do UE i NATO oraz embargo na handel z Rosją. Przedstawienie społeczności międzynarodowej zbrodniczych działań Rosji w Ukrainie oraz dążenie do uzyskania wsparcia partnerów międzynarodowych było głównym celem każdego przemówienia prezydenta Ukrainy w parlamentach innych państw.

2 kwietnia doszło w Kijowie do spotkania Roberty Metsoli (przewodniczącej Parlamentu Europejskiego) z Wołodymyrem Zełenskim, tema-

⁶² #Pomagamy, Twitter, Straż Graniczna, 19 IV 2022, [on-line:] https://twitter.com/straz_graniczna/status/1516303327696457733 – 31 X 2022.

⁶³ *Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in the Sejm of the Republic of Poland*, President of Ukraine, 11 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-v-sejmi-res-73497> – 31 X 2022.

⁶⁴ *Ibidem*.

⁶⁵ *Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to the Bundestag*, President of Ukraine, 17 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-bundesta-73621> – 31 X 2022.

⁶⁶ *Ibidem*.

tem rozmów była koordynacja działań państw członkowskich Unii Europejskiej. Istotnym był również sam fakt, że do rozmowy doszło w stolicy Ukrainy, co podkreślał prezydent. Kolejne miesiące obfitowały w podobne wizyty, pomagające tworzyć wizerunek silnego państwa. Rosyjski przekaz propagandowy od początku wojny podkreślał, że wojska rosyjskie znajdują się „pod Kijowem”. Obrona miasta miała znaczenie strategiczne, gdyż zakończyła spekulacje na temat szybkiego końca konfliktu. Początek kwietnia zbiegł się z odkryciem masowych grobów w Buczy. Prezydent Ukrainy wygłosił specjalne przemówienie, w którym potępił postawę żołnierzy rosyjskich. Postawił wyraźną granicę, rozróżniając armię ukraińską od rosyjskiej słowami „to jest dobro i zło”. Skrytykował również dotychczasową politykę przywódców europejskich: „Zapraszam panią Merkel i pana Sarkozy’ego do odwiedzenia Buczy i zobaczenia, do czego doprowadziła polityka ustępstw wobec Rosji w ciągu 14 lat”⁶⁷. Prezydent nie obwinił za obecny stan rzeczy polityków mających aktualnie wpływ na sytuację polityczną, był to element strategii komunikowania kryzysowego mającej na celu zmianę orientacji polityki zagranicznej Unii Europejskiej.

4 kwietnia Wołodymyr Zelenski odwiedza Buczę, tego samego dnia wygłasza mowę w rumuńskim parlamencie, skupiając się na ofiarach masakry. Wraz z odkryciem ludobójstwa w Buczy komunikowanie polityczne prezydenta Ukrainy zostało podporządkowane tym wydarzeniom. Komunikaty miały charakter ostrzeżenia przed żołnierzami rosyjskimi, którzy postępują w sposób nieludzki. Narrację tę wykorzystywał podczas przemówień, spotkań międzynarodowych oraz konferencji. Była ona skuteczna, gdyż informacje o zbrodniach obiegły cały świat i zszokowały zachodnią opinię publiczną. Temat odbudowy gospodarki ukraińskiej został odsunięty na dalszy plan. Kolejnego dnia Zelenski zabrał głos na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ, apelując o odebranie Rosji statusu stałego członka tego organu. Proponował też reformy w funkcjonowaniu samej Organizacji Narodów Zjednoczonych, mające na celu ograniczenie

⁶⁷ *It is Time to Do Everything to Make the War Crimes of the Russian Military the Last Manifestation of This Evil on Earth – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine*, 3 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/chas-zrobiti-vse-shob-voyenni-zlochini-rosijskih-vijskovih-s-74053> – 31 X 2022.

prawa weta względem członków łamiących postanowienia międzynarodowe. Jak sam mówi, „system ONZ musi zostać natychmiast zreformowany, aby prawo weta nie było prawem do zabijania. Aby w Radzie Bezpieczeństwa była sprawiedliwa reprezentacja wszystkich regionów świata⁶⁸”. Podobne poglądy prezydent Ukrainy głosił podczas swoich przemówień w parlamentach m.in. Hiszpanii, Irlandii, Grecji, Cypru, Finlandii, Estonii czy Korei Południowej. Przystawiał w nich Kijów jako stolicę globalnej demokracji i walki o wolność dla wszystkich w Europie⁶⁹. W komunikatach tych pojawiły się naciski na wprowadzenie nowego pakietu sankcji wobec Rosji. Przemówienia prezydenta były systematyczne, stały się elementem życia codziennego Ukraińców, a ich charakter podnosił morale zarówno ludności cywilnej, jak i żołnierzy.

14 kwietnia prezydent wygłosił specjalną przemowę z okazji 50 dni obrony, w której dziękował wszystkim obywatelom za zaangażowanie. Jak powiedział: „50 dni naszej obrony to osiągnięcie. Osiągnięcie milionów Ukraińców. Wszyscy, którzy 24 lutego podjęli główną decyzję życiową – walczyć. Być człowiekiem. Nie poddawać się. I nie zdradzić”⁷⁰. Istotnym elementem przemówień Wołodymyra Zełenskiego jest budowanie poczucia wspólnoty z zachodnimi państwami w oczach Ukraińców. Prezydent i jego najbliższe otoczenie starają się zdekomponować stereotyp Ukrainy jako państwa skazanego na Rosję, którym nie interesuje się Zachód. Jest to element walki z propagandą głoszoną przez państwowe kanały medialne Federacji Rosyjskiej. Powszechnym stereotypem było twierdzenie, że Ukraina znajduje się w kręgu zainteresowań państw Zachodu wyłącznie z powodu możliwości osiągnięcia własnych korzyści ekonomicznych i po-

⁶⁸ *Speech by the President of Ukraine at a Meeting of the UN Security Council*, President of Ukraine, 5 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-zasidanni-radi-bezpeki-on-74121> – 31 X 2022.

⁶⁹ *Kyiv Is Now the Capital of Global Democracy, the Capital of the Struggle for Freedom for All in Europe – Address by President Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 6 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zaraz-kiyiv-ce-stolicya-globalnoyi-demokratiyi-stolicya-boro-74129> – 31 X 2022.

⁷⁰ *During the 50 Days of This War, Ukraine Became a Hero for the Whole Free World – Address by President Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 14 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/za-50-dniv-ciyeyi-vijni-ukrayina-sta-la-geroyem-dlya-vsogo-vi-74329> – 31 X 2022.

litycznych oraz zagrożenia Federacji Rosyjskiej. Ukrainę przedstawiano w tej narracji jako marionetkę Zachodu, która nie dba o dobro swoich obywateli, tylko bezmyślnie prze do wojny z Rosją. Prezydent Zelenski zbudował w świadomości Ukraińców obraz zaangażowanej Europy oraz Ukrainy jako jej części, demaskując propagandę najeźdźcy. Kolejne dni kwietnia upłynęły na apelach o dodatkową pomoc militarną: „Gdybyśmy mieli dostęp do całej potrzebnej nam broni, którą mają nasi partnerzy i która jest porównywana z bronią używaną przez Federację Rosyjską, zakończylibyśmy już tę wojnę. Już przywrócilibyśmy pokój i wyzwolilibyśmy nasze terytorium od okupantów”⁷¹. Prezydent skupiał się również na aspekcie szybkiego dołączenia do Unii Europejskiej, gościł jako mówca w parlamencie Portugalii i podczas sesji Banku Światowego. Większość tych przemówień była utrzymana w podobnym tonie. Rozpocynały się opisem sytuacji w Ukrainie, losu ludności dotkniętej wojną, konieczności dostarczenia wsparcia militarnego, a kończyły wdrożeniem rozwiązań mających na celu ograniczenie możliwości Rosji prowadzenia wojny, koniecznością zmian w ramach instytucji międzynarodowych, potrzebą integracji Ukrainy z zachodnimi państwami i organizacjami. Prezydent zwracał też uwagę na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa na kluczowych rynkach, w tym żywnościowym, który w kolejnych miesiącach stanie się następnym elementem nacisku ze strony Federacji Rosyjskiej⁷².

W Wielkanoc Zelenski wygłosił przemowę na temat braku poszanowania tradycji najważniejszego święta prawosławnego obrządku. Jak powiedział:

Rosja „pogratulowała” Ukrainie w Wielkanoc zagrożenia z powietrza niemal w całym naszym kraju, uderzenia rakietowego w region Połtawy i uderzenia rakietowego w Krzemieńczuk. Dlaczego ten atak

⁷¹ *If Our Partners Have the Weapons Ukraine Needs, Their Duty Is to Help Protect Freedom and the Lives of People – Address by President Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 19 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/yaksho-nashi-partneri-mayut-potribnu-ukrayini-zbroju-yihnij-74417> – 31 X 2022.

⁷² *Address by President Volodymyr Zelenskyy at the World Bank Ministerial Roundtable in Support of Ukraine*, President of Ukraine, 22 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-pid-chas-ministe-74473> – 31 X 2022.

był konieczny w Wielkanoc? Nie ma zagrożenia militarnego, przed którym mogłoby to uchronić Rosję. To tylko celowe niszczenie życia na Ukrainie. Zniszczenie, które nie zatrzymało się nawet w największe święto prawosławne⁷³.

Początkiem maja komunikowanie prezydenta Ukrainy opierało się na temacie Mariupola. Wielotygodniowe starania o płynną ewakuację ludności cywilnej zaczęły przynosić rezultaty w postaci udanych transportów kobiet, dzieci, osób starszych i rannych. Nie obyło się jednak bez przeszkód. Strona rosyjska doprowadziła do ostrzelania wyrywkowych konwojów humanitarnych, czego nie pominięto w wystąpieniach publicznych. Kolejnym elementem komunikowania było tworzenie bohatera zbiorowego „obrońców azowstali” Odcięci od świata żołnierze toczyli heroiczny bój w oblężonym mieście za linią wroga. Kreacja ta miała na celu przeciwstawienie się rosyjskiej propagandzie, w oczach której żołnierze pułku Azow (biorący udział w obronie) byli faszystami i uosobieniem zła. Mimo wątpliwej przeszłości pułku udało się poprawić jego wizerunek⁷⁴. Część ukraińskiego społeczeństwa uważała go za skrajnie nacjonalistyczny i szkodliwy w obliczu konfliktu z 2014 r. Znaczną liczbę żołnierzy tej jednostki stanowiły osoby mające powiązania z grupami pseudokibiców bądź półświatkiem przestępczym⁷⁵. Strona ukraińska odniosła się do tych zarzutów, twierdząc, że na przestrzeni lat doszło do wielu zmian kadrowych w oddziale, a osoby budzące wątpliwości zostały wydalone ze służby w ramach pułku⁷⁶.

⁷³ *The Orthodox World Has Seen that Easter Means Nothing to Russia – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 25 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/pravoslavnij-svit-pobachiv-sho-dlya-rosiyi-velikden-nichogo-74541> – 31 X 2022.

⁷⁴ P. Szpecht, *Pułk Azow: Od nacjonalistów do bohaterów? „Postrach Rosjan i pożywka dla propagandy Kremla”*, „Wirtualne Media”, 8 V 2022, [on-line:] <https://www.wirtualnemedial.pl/arttykul/pulk-azow-nacjonalizm-wojna-ukraina-mariupol-smierc-azowstal-rosja-putin-zbrodnie> – 31 X 2022.

⁷⁵ *Neo-Fascists Train to Fight Ukrainian Rebels*, „Al Jazeera” 9 IV 2022, [on-line:] <https://www.aljazeera.com/news/2014/6/9/neo-fascists-train-to-fight-ukrainian-rebels> – 31 X 2022.

⁷⁶ В. Ліхачов, *Полк „Азов” не є неонацистським: відповіді на найпоширеніші запитання*, Zmina, 4 IV 2022, <https://zmina.info/columns/polk-azov-ne-ye-neo>

3 maja Wołodymyr Zelenski wygłosił przemowę przed własnym parlamentem – Radą Najwyższą Ukrainy. Skupił się na osiągniętych sukcesach w ramach zacieśniania współpracy z państwami Zachodu. Dziękował parlamentarzystom za ich pracę, trud i poświęcenie. Warto wspomnieć, że było to pierwsze przemówienie przed własnym parlamentem od czasu wybuchu wojny. Miało ono znaczenie symboliczne, gdyż pokazywało światu, że ukraiński aparat państwowy funkcjonuje w sposób normalny – armia rosyjska nie zagrażała już bezpośrednio stolicy⁷⁷. W kolejnych dniach prezydent kontynuował wystąpienia zagraniczne. Przemawiał przed parlamentem Albanii, Islandii oraz wygłosił orędzie do narodu duńskiego w rocznicę wyzwolenia Danii z rąk nazistów. Znalazł też czas na zabranie głosu podczas Międzynarodowej Konferencji Darczyńców w Warszawie, gdzie opowiadał o potrzebach broniącego się państwa oraz konieczności zarezerwowania funduszy na powojenną odbudowę. W wyniku konferencji realizowanej przy wsparciu Rady oraz Komisji Europejskiej udało się zebrać pomoc finansową w postaci 6,3 mld euro na rzecz Ukrainy⁷⁸. Prezydent wziął również udział w wideokonferencji przywódców G7. Jego przemówienie składało się wówczas z trzech głównych i spójnych z dotychczasowym komunikowaniem punktów: pierwszym była broń i konieczność zwiększenia dostaw, drugim sankcje i potrzeba ich wzmocnienia, trzecim pomoc finansowa dla Ukrainy⁷⁹.

9 maja, który w krajach postsowieckich traktowany jest jako „Dzień Zwycięstwa”, w moskiewskich obchodach przypominał te z lat poprzednich. Głównym wydarzeniem była parada na Placu Czerwonym oraz

naczystyskim-vidpovidni-na-najposhyrenishi-zapytannya/?fbclid=IwAR0cZBzjgKgiLUwP33YQ2jkfbhp2ExAMeZJvdp31WhqZ5D5NAgyvofx9LIY – 31 X 2022.

⁷⁷ *Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in the Verkhovna Rada*, President of Ukraine, 3 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-verhovnij-74737> – 31 X 2022.

⁷⁸ *Konferencja darczyńców w Warszawie – ponad 6,3 mld euro na pomoc dla Ukrainy*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 5 V 2022, [on-line:] <https://www.gov.pl/web/premier/konferencja-darczyncow-w-warszawie--ponad-6-mld-euro-na-pomoc-dla-ukrainy> – 31 X 2022.

⁷⁹ *Speech by the President of Ukraine at the Video-Conference of the G7 Leaders*, President of Ukraine, 8 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-videokonferencyi-lideriv-grup-74905> – 31 X 2022.

przemówienie Władimira Putina. W tym samym czasie do Ukraińców przemawiał Wołodymyr Zełenski. W swoim wystąpieniu podkreślał, że nie tylko Rosja walczyła przeciwko nazistom, lecz cała koalicja antyhitlerowska, w ciągu ostatnich lat Kreml próbował przywłaszczyć sobie zasługi za pokonanie III Rzeszy i zakończenie drugiej wojny światowej. Prezydent podkreślał dumę z poprzednich pokoleń, które brały udział w pokonaniu najeźdźcy i odniósł aktualną inwazję do ówczesnych wydarzeń: „Nasz wróg marzył, że odmówimy świętowania 9 maja i zwycięstwa nad nazizmem. Aby słowo «denazyfikacja» dostało szansę. Miliony Ukraińców walczyły z nazizmem i przeszły trudną i długą podróż. [...] W dniu zwycięstwa nad nazizmem walczymy o nowe zwycięstwo. Droga do niego jest trudna, ale nie mamy wątpliwości, że wygramy⁸⁰” Na przestrzeni kolejnych dni Zełenski zwracał się do społeczności akademickiej francuskich i amerykańskich uniwersytetów. Podczas videokonferencji z francuskimi studentami zadawał pytania o sens działania obecnej infrastruktury bezpieczeństwa międzynarodowego, która w oczach Ukraińców nie zdała egzaminu. Podał też w wątpliwość funkcjonowanie NATO słowami: „A jeśli Rosja pojedzie dalej, np. do krajów bałtyckich, Litwy, Łotwy, Estonii – do dowolnego kraju. Czy NATO będzie walczyć z Rosją np. o Łotwę? Czy art. 5 będzie wtedy działał, biorąc pod uwagę, że większość z was nigdy nie była na Łotwie i może nawet nie mieć związków z tym krajem?”⁸¹. Podczas przemówienia zadawał wiele pytań i skłaniał słuchaczy do refleksji nad obecną sytuacją oraz ewentualną eskalacją konfliktu. Pięć dni później podczas spotkania z przedstawicielami społeczności akademickiej USA ton jego wypowiedzi był diametralnie różny. Nie dotyczył on bezpośrednio kwestii bezpieczeństwa międzynarodowego oraz funkcjonowania NATO, skupiał się na przeciwdziałaniu przemocy oraz terrorowi. Zełenski w płynny sposób nawiązał do wydarzeń z 11 wrześ-

⁸⁰ *Address by the President of Ukraine on the Day of Victory over Nazism in World War II*, President of Ukraine, 9 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-z-nagodi-dnya-peremogi-nad-na-74925> – 31 X 2022.

⁸¹ *Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to Students of Leading French Universities*, President of Ukraine, 11 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pered-stude-74969> – 31 X 2022.

nia 2001 r., podkreślając, że „terror nie zna granic”. W swojej mowie bardzo często wypowiadał się w sposób umacniający narodową dumę obywateli USA: „Są państwa, które w jak największym stopniu przyczyniają się do ochrony wolności. Aby powstrzymać agresję. Zagwarantować moc prawa międzynarodowego. To właśnie tę rolę wybrały Stany Zjednoczone i jestem bardzo wdzięczny waszym ludziom, waszym przywódcom za ten wybór”⁸². Zestawienie tych dwóch spotkań daje cenne informacje na temat funkcjonowania strategii komunikacyjnej prezydenta Ukrainy.

Z oczywistych względów nie może być ona jednokierunkowa. Podczas rozmów z przedstawicielami zachodnich państw europejskich Wołodymyr Zelenski zasiewa niepokój o najbliższą przyszłość. Niejako zmusza przywódców do pomocy na własną rękę z pominięciem instytucji międzynarodowych, podaje w wątpliwość działanie ich mechanizmów, podkreśla bierność. W tym samym czasie, prowadząc dialog z organizacjami, nie neguje ich funkcjonowania, przedstawia problemy atakowanego państwa, los ofiar wojny, prosi o pomoc. Podczas spotkania ze społecznością uniwersytecką Stanów Zjednoczonych nie porusza kwestii Paktu Północnoatlantyckiego i art. 5, zdając sobie sprawę, że to właśnie USA powinny być bezpośrednim adresatem tego komunikatu. Prezydent ma świadomość, że amerykańska pomoc jest największą udzieloną Ukrainie i nie może działać na szkodę swojego najważniejszego partnera. Partnera, który używa wszelkich możliwych symetrycznych środków wsparcia dla atakowanego państwa i za pomocą transferu budżetowego oraz militarnego podtrzymuje jego istnienie. W kolejnych dniach Zelenski próbował przeciwstawić się rosyjskiej propagandzie głoszącej, że żołnierze pułku Azow pozostawieni na pastwę losu, bez wsparcia i pomocy ze strony ukraińskiej, stali się dla Kijowa obojętni. Opowiadał, że obrońcy Mariupola są żywymi bohaterami i akcję ich ratowania rozpoczęli już oficerowie wojska i wywiadu⁸³. Wyrażał również obawę przed prowokacją

⁸² *Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to American Students during Online Communication with the US University Community, President of Ukraine, 16 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-do-amer-75085> – 31 X 2022.*

⁸³ *Ukraine Needs Ukrainian Heroes Alive – This Is Our Principle – Address by President Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine, 17 V 2022, [on-line:] <https://www.pre>*

użycia broni masowego rażenia w obliczu rosyjskich porażek i niepowodzeń na froncie.

22 maja miało miejsce wspólne przemówienie Andrzeja Dudy z Wołodymyrem Zelenskim podczas posiedzenia Rady Najwyższej Ukrainy. Prezydent Ukrainy nie szczędził ciepłych słów w stronę polsko-ukraińskiego partnerstwa:

Ukraina i Polska wybrały jedną drogę. [...] Dziś wystarczy pół słowa, abyśmy prezydent Andrzej i ja się zrozumieli. Nasze parlamenty, nasze rządy i nasze narody w ogóle rozumieją się jak nigdy dotąd. [...] Ukraina [...] broni nie tylko siebie, ale całej Europy. Polacy to wiedzą, doceniają, szanują i pomagają Ukrainie – nie z kurtuazji, ale jako bracia i sojusznicy, którzy pamiętają słowa Lecha Kaczyńskiego o tym, kto może być następny. To nie oznacza strachu. Oznacza to gotowość do zmierzenia się z wrogiem i odparcia go⁸⁴

Zelenski w swoich wypowiedziach stosuje wiele ważnych nawiązań mających na celu zindywidualizowanie komunikatów. Wielokrotnie odwoływał się on do osób czy wydarzeń budujących tożsamość narodową rozmówców. Zabieg ten posiada dwa zasadnicze cele – pierwszym jest stworzenie więzi z odbiorcą, drugim budowanie wizerunku człowieka merytorycznego. Działania te miały istotne znaczenie, zachodni świat znał bowiem prezydenta Ukrainy jako komika, człowieka, który w wyniku zbudowania medialnej rozpoznawalności stał się prezydentem. Propaganda rosyjska od momentu ogłoszenia kandydatury Wołodymyra Zelenskigo na urząd prezydenta wykorzystywała ten fakt, odbierając powagi instytucjom państwa ukraińskiego.

Druga połowa maja upływała pod znakiem nacisków ze strony prezydenta Zelenskigo w sprawie rezygnacji przez Europę z wykorzystywania rosyjskich surowców energetycznych. W kontekście zatwierdzenia przez

sident.gov.ua/en/news/ukrayinski-geroyi-potribni-ukrayini-zhivimi-ce-nash-princip-75105 – 31 X 2022.

⁸⁴ *Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy during the Joint Participation with President of the Republic of Poland Andrzej Duda in the Plenary Session of the Verkhovna Rada, President of Ukraine, 22 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pid-chas-sp-75261> – 31 X 2022.*

Unię Europejską szóstego pakietu sankcji prezydent przemawiał w następujący sposób: „Uważam, że Europa i tak będzie musiała zrezygnować z rosyjskiej ropy i produktów naftowych. Bo chodzi o niezależność samych Europejczyków od rosyjskiej broni energetycznej. A im szybciej to nastąpi, tym pełniejsza będzie rezygnacja z rosyjskiej ropy, tym większa będzie ostatecznie korzyść dla samej Europy”⁸⁵. Początek czerwca był dla prezydenta Ukrainy intensywnym okresem. Wziął on udział w: otwarciu ukraińsko-polskich konsultacji międzyrządowych, posiedzeniu Rady do Spraw Życia i Bezpieczeństwa Dzieci w Czasie Wojny, obradach Izby Deputowanych Luksemburga, Międzynarodowym Forum Bezpieczeństwa GLOBSEC w Bratysławie, odebraniu listów uwierzytelniających od ambasadorów USA, Indii, Mołdawii, odwiedzinach pozycji frontowych ukraińskich żołnierzy w obwodzie zaporoskim, rejonie Bachmutu i Łysyczańska, obchodach z okazji Dnia Dziennikarza, otwarciu posiedzenia Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju i wielu innych. Wydarzenia te odbyły się w ciągu tygodnia, a głowa państwa uczestniczyła w nich zarówno zdalnie, jak i fizycznie. Pokazuje nam to, jak bardzo aktywny pozostawał prezydent Ukrainy w czasie kryzysowym dla swojego kraju. Oprócz udziału w wydarzeniach codziennie wygłaszał przemówienia do narodu, które od początku wojny stały się elementem życia codziennego Ukraińców.

10 czerwca Zełenski wziął udział w kopenhaskim Szczycie Demokracji oraz spotkał się z sekretarzem stanu ds. obrony Wielkiej Brytanii. W swojej przemowie podkreślał istotę popierania słów czynami: „Jeśli sondaże pokazują, że 71% Europejczyków uważa Ukrainę za część europejskiej rodziny, dlaczego wciąż są polityczni sceptycy, którzy nie chcą pozwolić nam przenieść się do Unii Europejskiej?”⁸⁶. Podczas Azjatyckiego Szczytu Bezpieczeństwa prezydent apelował o przywrócenie Rosji

⁸⁵ *In Any Case, Europe Will Have to Give Up Russian Oil and Oil Products, because It Is about the Independence of Europeans Themselves from Russia's Energy Weapons – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 30 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/yevropi-u-bud-yakomu-razi-dovedetsya-vidmovitisya-vid-rosijs-75473> – 31 X 2022.

⁸⁶ *Democracy Can Lose on the European Continent if Words Are Not Backed Up by Action – Address by the President of Ukraine to the Participants of the Copenhagen Democracy Summit*, President of Ukraine, 10 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/>

do jej granic sprzed konfliktu: „Uważam, że dziś świat musi wyraźnie postawić Federację Rosyjską i jej przywódców na swoim miejscu. A ich miejsce jest na ich terytorium. I powinni tam zostać, żyć i decydować, co tam robić”⁸⁷. Dał również gwarancję, że Ukraina nie dąży do inwazji na Rosję. Następnego dnia doszło do rozmów w Kijowie z Ursulą von der Leyen – przewodniczącą Komisji Europejskiej. Podczas spotkania prezydent Zełenski dziękował za poczynione przez Unię Europejską starania w sprawie szybszego wejścia Ukrainy do Unii, nowy pakiet pomocowy na kwotę 9 mld euro, przygotowywanie kolejnego pakietu sankcji wobec Rosji oraz starania utworzenia Platformy Odbudowy Ukrainy⁸⁸. W kolejnych dniach miały miejsce rozmowy przywódców państw popierających kandydaturę Ukrainy do Unii Europejskiej z prezydentem Zełenskim, wśród tych krajów były: Dania, Czechy, Albania, Czarnogóra i Macedonia Północna.

15 czerwca Wołodymyr Zełenski i Joe Biden przeprowadzili rozmowę telefoniczną. Prezydent Ukrainy dziękował za udzieloną pomoc słowami: „Wsparcie bezpieczeństwa ze strony Stanów Zjednoczonych jest bezprecedensowe. Przybliżyła nas do wspólnego zwycięstwa nad rosyjskim agresorem”⁸⁹. W drugiej połowie czerwca powrócił temat bezpieczeństwa żywnościowego. Podczas rozmowy z przywódcami Niemiec, Francji, Rumunii i Włoch w Kijowie prezydent Zełenski oprócz próśb o zwiększenie dostaw uzbrojenia, podkreślał istotę zdjęcia blokady morskiej z najważniejszych ukraińskich portów: „Zwróciliśmy też uwagę na sposoby powstrzymania światowego kryzysu żywnościowego. Ukraina robi wszyst-

news/demokratiya-mozhe-prograti-na-yevropejskomu-kontinenti-yaksh-75721 – 31 X 2022.

⁸⁷ *The World Must Return Russia to Its Borders – Volodymyr Zelenskyy at the Asian Security Summit*, President of Ukraine, 11 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/svit-povinen-povernuti-rosiyu-v-mezhi-yiyi-teritoriyi-volodi-75765> – 31 X 2022.

⁸⁸ *Volodymyr Zelenskyy Met With the President of the European Commission in Kyiv*, President of Ukraine, 11 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-zustrivsia-z-prezidentom-yevropejskoyi-k-75769> – 31 X 2022.

⁸⁹ *Volodymyr Zelenskyy Had a Phone Conversation with Joseph Biden*, President of Ukraine, 15 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-proviv-telefonnu-rozmovu-z-dzhozefom-baj-75833> – 31 X 2022.

ko, co możliwe, aby odblokować nasze porty morskie, ale tę blokadę musi znieść ten, który ją rozpoczął, czyli Federacja Rosyjska, a dokładniej flota rosyjska”⁹⁰. Te same tematy zostały poruszone podczas spotkań z innymi liderami państw, np. Borisem Johnsonem, premierem Wielkiej Brytanii czy Xavierem Bettelem, premierem Luksemburga. Ówczesne komunikowanie podporządkowane było wyłącznie oczekiwaniu na rozstrzygnięcie UE w sprawie przyznania Ukrainie statusu kandydata do członkostwa. Każde z codziennych przemówień prezydenta od czasu rozmów z Ursulą von der Leyen nawiązywało do nadziei o pozytywne rozpatrzenie tego wniosku.

24 czerwca 2022 r. Ukraina uzyskała status kandydata do członkostwa w Unii Europejskiej. Z tej okazji prezydent Zelenski wygłosił specjalne przemówienie. Oprócz podziękowań dla poszczególnych państw członkowskich, mowa dotyczyła nowego etapu w historii Europy: „Ta ścieżka to nie polityka. Wierzę, że to na zawsze będzie punktem wyjścia nowej historii Europy. Europa bez podziału. Europa bez «szarych» stref. Europa, która jest naprawdę zjednoczona i potrafi bronić siebie, swoich wartości, swojej przyszłości”⁹¹. W kolejnych dniach prezydent zabrał głos podczas internetowego Szczytu Liderów G7, poruszył wówczas problem odblokowania ukraińskich portów, które przed wojną zapewniały Afryce Wschodniej bezpieczeństwo żywnościowe. Wyraził również nadzieję, że Departament Stanu USA poprze decyzję o uznaniu Rosji „sponsorem terroryzmu”. Podczas szczytu przedstawiał Ukrainę jako alternatywę dla inwestorów prywatnych względem Rosji używając argumentu, że po wojnie państwo ukraińskie będzie miało znacznie lepszy dostęp do rynku globalnego niż państwo-agresor.

⁹⁰ Volodymyr Zelenskyy Met with the Leaders of Germany, France, Romania and Italy in Kyiv, President of Ukraine, 16 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-u-kiyevi-proviv-zustrich-z-liderami-nime-75845> – 31 X 2022.

⁹¹ This Is the Biggest Step towards Strengthening Europe that Could Be Taken Right Now – Address by President Volodymyr Zelenskyy to the Participants of the EU Summit after Granting Ukraine the Status of a Candidate for Membership, President of Ukraine, 23 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ce-najbilshij-krok-na-posilennya-yevropi-yakij-mozhna-bulo-z-76025> – 31 X 2022.

27 czerwca doszło do spotkania Wołodymyra Zełenskiego z prezydentem Republiki Mołdawii – Maią Sandu. Spotkanie to było przeciwwagą dla rosnących gróźb ataku ze strony nieuznawanego państwa – Naddniestrza. Od czasów zimnej wojny stacjonują tam wojska rosyjskiej 14 armii, które *de facto* nigdy nie opuściły mołdawskiego terytorium. Rozwiązanie tego problemu ma charakter strategiczny dla obu państw podobnie jak bezpieczeństwo energetyczne. Zełenski zagwarantował Mołdawii ukraińską pomoc w kwestii odbudowy infrastruktury transportowej: „Potwierdzałem pani prezydent, że Ukraina jest gotowa pomóc w odbudowie kolei mołdawskiej. Uzgodniliśmy również rozpoczęcie przebudowy odcinka kolejowego Berezyne–Basarabeasca, aby wzmocnić potencjał transportowy obu krajów”⁹². Dwa dni później Zełenski wziął udział w posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ. Prezydent przedstawiał na nim akty terroru skierowane przeciwko ludności cywilnej w Łysyczańsku, Charkowie, Mikołajowie i Słowiańsku. Domagał się konkretnych działań ze strony ONZ:

Rosja nie ma prawa pozostać w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. [...] Co więcej, nasza Organizacja [ONZ] ma już wystarczającą władzę, by postawić państwo terrorystyczne przed wymiarem sprawiedliwości. Rozdział VII *Karty Narodów Zjednoczonych* pozwala na powołanie specjalnego trybunału międzynarodowego do zbadania działań rosyjskich okupantów na ziemi ukraińskiej. Wielokrotnie używano słowa „ludobójstwo”. I wszyscy widzieliście, co zrobili rosyjscy okupanci w naszym mieście Bucza. Każdy z was może dowiedzieć się, ile masowych grobów pojawiło się samotnie wokół miasta Mariupol po zrównaniu go z ziemią przez wojska rosyjskie. Było to półmilionowe miasto! Teraz są ruiny⁹³.

W podobnym tonie prezydent wypowiadał się na szczycie NATO, podkreślając konieczność zwiększenia bezpieczeństwa Ukrainy w celu uniknięcia tak drastycznych wydarzeń w przyszłości.

⁹² *President of Ukraine Met with the President of Moldova in Kyiv*, President of Ukraine, 27 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-ukrayinskoyi-derzhavi-zustrivsya-z-prezidentom-moldovi-76081> – 31 X 2022.

⁹³ *It Is Necessary that Russia Stops Killing People, It Is Necessary to Bring It to Justice for Terrorism – Speech by the President of Ukraine at the Meeting of the UN Security Council*, President of Ukraine, 29 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/potribno-shob-rosiya-pripinila-vbivati-lyudej-potribno-prity-76109> – 31 X 2022.

29 czerwca po wymianie jeńców wojennych głowa państwa w swoim codziennym przemówieniu zapewniała, że zrobi wszystko co możliwe, aby żołnierze pojmieni do niewoli rosyjskiej wrócili do domu. Udało się to z 144 ukraińskimi żołnierzami, spośród których 95 brało udział w obronie Azowstalu podczas oblężenia Mariupola⁹⁴. Wydarzenie to było szeroko komentowane również po stronie rosyjskiej. Propagandiści Kremla podali w wątpliwość intencje rozpoczęcia „specoperacji”, bowiem żołnierze Pułku Azow byli uosobieniem nazistów, których Rosja miała zdenazyfikować, a nie wypuszczać.

Lipiec prezydent rozpoczął przemówieniem na posiedzeniu Rady Najwyższej Ukrainy. Jego tematem było dążenie do członkostwa w Unii Europejskiej. Duże znaczenie miało również wprowadzenie do ukraińskiego parlamentu unijnych symboli: „Dziś w tej sali pojawi się flaga Unii Europejskiej. I nie powinien to być tylko piękny gest. Nie tylko symbol. To powinno być symbolem naszego zadania – zadania nas wszystkich, wszystkich organów rządu. Aby nie było przerw w naszej pracy. Aby została przyjęta każda decyzja niezbędna na europejskiej drodze Ukrainy”⁹⁵. W 115 dniu wojny Zełenski wskazywał na długą drogę, którą przeszło zarówno państwo, jak i obywatele Ukrainy od momentu wybuchu konfliktu. Nie przypisywał sobie zasług, lecz pokazywał ogrom prac włożony w prowadzenie polityki zagranicznej oraz wewnętrznej przez setki osób zaangażowanych w sprawę ukraińską. W przemówieniu tym nie zabrakło stałych elementów komunikowania takich jak podziękowania: „I dziękuję wszystkim obecnym, naszemu Gabinetowi Ministrów. Dziękuję wam. Wszystkim jestem wdzięczny. To naprawdę ciężka praca, która w końcu okazała się sukcesem”⁹⁶. W ciągu następnych dni prezydent informował

⁹⁴ 144 Ukrainian Warriors Were Returned From Russian Captivity, We Will Do Everything to Bring Everyone Home – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 29 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/povernuli-z-rosijsko-go-polonu-144-ukrayinskih-voyiniv-zrobim-76141> – 31 X 2022.

⁹⁵ European Integration of Ukraine is a Guarantee of a Free And Prosperous Life for All Generations of Our People – Speech by President Volodymyr Zelenskyy at the Plenary Session of the Verkhovna Rada, President of Ukraine, 1 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/yevropejska-integraciya-ukrayini-ce-garantuvannya-vilno-go-j-76165> – 31 X 2022.

⁹⁶ *Ibidem*.

społeczeństwo o kolejnych sukcesach dyplomatycznych. Pierwszym było ogłoszenie nowego pakietu wsparcia dla Ukrainy ze strony USA, który zawierał zapisy o dostawie istotnych systemów obrony przeciwlotniczej NASAMS⁹⁷. Z tej okazji Zelenski zdefiniował strategiczny cel – zapewnienia Ukraińcom podstawowej ochrony przed uderzeniami raketowymi jeszcze w tym roku⁹⁸. Przemówienie z 6 lipca dotyczyło podobnej tematyki, głównie konieczności dozbrajania walczącej armii. Prezydent docenił również zachodnie systemy uzbrojenia, które dostarczane były systematycznie na Ukrainę: „Wreszcie czuje się, że zachodnia artyleria – broń, którą otrzymaliśmy od naszych partnerów – zaczęła działać bardzo potężnie”⁹⁹. Gabinet prezydenta kreował jasny komunikat – im większa będzie pomoc militarna dla Ukrainy, tym szybciej skończy się wojna i mniejsze będą straty wszystkich państw. Na przestrzeni zaledwie dwóch tygodni prezydent w swoich komunikatach poruszał następujące problemy: wzmocnienia administracji samorządowej, jednomysłności świata Zachodu, kreowania nowych standardów NATO, przywrócenia porządku światowego, rozwiązania zagrożenia kryzysu żywnościowego, pociągnięcia Rosji do odpowiedzialności za wywołanie wojny, uznania Rosji za państwo terrorystyczne, odbudowy gospodarki Ukrainy oraz zwiększenia dostaw broni.

Po rosyjskiej inwazji zaangażowanie w mediach ministra spraw zagranicznych Ukrainy Dmytra Kuleby wzrosło. Już drugiego dnia marca doszło do rozmowy telefonicznej z sekretarzem stanu USA Anthonym Blinkenem. Dmytro Kuleba podkreślił, że Ukraina dąży do znalezienia

⁹⁷ *The United States Announced a New Support Package for Ukraine, Which Includes Powerful NASAMS Systems that Will Significantly Strengthen Our Air Defense – Address by President Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine, 1 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ssha-ogolosili-novij-paket-pidtrimki-dlya-ukrayini-sho-misti-76205> – 31 X 2022.*

⁹⁸ *The Maximum Task for Our State Is to Provide Ukrainians with Basic Protection against Missile Strikes Already This Year – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 5 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zavdannyya-maksimum-dlya-nashoyi-derzhavi-vzhe-cogo-roku-dati-76305> – 31 X 2022.*

⁹⁹ *Artillery from Our Western Partners Started Working Very Powerfully, so the Losses of the Occupiers Will Only Increase – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 6 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/duzhe-potuzhno-zapracuyuala-artileriya-vid-nashih-zahidnih-p-76329> – 31 X 2022.*

sposobów dyplomatycznego uregulowania konfliktu, ale dopóki Rosja nie wykaże gotowości do konstruktywnych negocjacji, wszyscy sojusznicy powinni wykazać się jednością w zwiększaniu nacisku na nią na wszystkich frontach. Oboje zwrócili również uwagę na próby obejścia sankcji przez Federację Rosyjską za pomocą państw trzecich, wyrazili chęć współpracy na rzecz ich uszczelnienia¹⁰⁰. Kolejnego dnia w swoim komunikacie szef MSZ Ukrainy podkreślił, że wahanie Zachodu w sprawie zamknięcia nieba nad Ukrainą daje Rosji możliwość dalszego atakowania narodu ukraińskiego z powietrza: „Mówimy jasno naszym partnerom z NATO – możesz myśleć tyle, ile chcesz uniknąć bezpośredniej konfrontacji z Rosją, ale jeśli nie pomożesz nam teraz zatrzymać Rosji w powietrzu, bezpośrednia konfrontacja będzie nieunikniona. Niezwykle ważne jest, aby działać już teraz” – podkreślił minister¹⁰¹.

4 marca Dmytro Kuleba wziął udział w nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Ministrów Spraw Zagranicznych Unii Europejskiej. W spotkaniu uczestniczyli szefowie dyplomacji USA, Kanady, Wielkiej Brytanii oraz sekretarz generalny NATO – Jens Stoltenberg. Minister mówił o wprowadzeniu nowego czwartego poziomu sankcji wobec Rosji, będącego karą za popełnione zbrodnie, w tym ataki na miasta oraz ludność cywilną. Jako przykłady podał: nałożenie embargo na handel ropą naftową, zakaz korzystania z europejskich portów dla rosyjskich statków, zamrażanie rosyjskich aktywów oraz odłączenie rosyjskich banków od systemu SWIFT. Jak sam powiedział:

Jestem wdzięczny naszym partnerom za surowe sankcje, które zostały już zastosowane, które zadały bolesny cios rosyjskiej gospodarce. Od czasu ich wprowadzenia Rosja dopuściła się szeregu barba-

¹⁰⁰ *Дмитро Кулеба обговорив з Ентоні Блінкеном нові санкції проти РФ і додаткові бойові літаки для України*, Міністерство закордонних справ України, 2 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-obgovoriv-z-entoni-blinke-nom-novi-sankciyi-proti-rf-i-dodatkovy-bojovi-litaki-dlya-ukrayini> – 31 X 2022.

¹⁰¹ *Дмитро Кулеба: Українська дипломатія працює над закриттям українського неба від нападів Росії з повітря*, Міністерство закордонних справ України, 3 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-ukrayinska-diplomatiya-pracyuye-nad-zakrityttam-ukrayinskogo-neba-vid-napadiv-rosiyi-z-povitrya> – 31 X 2022.

rzyńskich aktów, w tym strzelania w Energodarze. Czas zadać Rosji nowy, jeszcze bardziej bolesny cios sankcji. Ból powinna odczuć cała rosyjska gospodarka i osobiście Putin¹⁰².

Istotne było pojawienie się oświadczenia ministra spraw zagranicznych w sprawie inicjatywy powołania trybunału, którego zadaniem miało być pociągnięcie do odpowiedzialności przywódców Federacji Rosyjskiej za zbrodnie agresji na Ukrainę. Tekst zasadniczy skupiał się na przedstawieniu sytuacji i stwierdzeniu, kto jest agresorem oraz w jaki sposób przeprowadzono napad. Minister podkreślał, że Rosjanie dopuszczają się wielu zbrodni wojennych przeciwko ludności cywilnej całego państwa. Przykładami tych zbrodni były ataki rakietowe na przedszkola, szkoły, szpitale oraz infrastrukturę krytyczną. Napomniął, że sprawa została skierowana do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Jak sam stwierdził: „Sprawy te skupiają się na konkretnych naruszeniach i przestępstwach popełnionych w toku agresji. Jednocześnie żadna z nich nie byłaby możliwa bez głównej zbrodni – zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę”¹⁰³. Dmytro Kuleba zaznaczył bezprecedensowość ataku oraz słabość rozwiązań mających na celu ochronę bezpieczeństwa powojennej Europy, zaproponował utworzenie specjalnego trybunału do spraw wyłącznie kwestii wymierzenia sprawiedliwości za zbrodnie rosyjskiej inwazji. Powoływał się na precedens utworzenia w 1945 r. trybunału norymberskiego. Minister dziękował za okazane w pracach nad projektami deklaracji i oświadczenia wsparcie i dodał, że

¹⁰² Дмитро Кулеба закликав ЄС, США, Канаду та Велику Британію ввести нові жорсткі санкції проти РФ та негайно надати Україні бойові літаки, Міністерство закордонних справ України, 4 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-zaklikav-yes-ssha-kanadu-ta-veliku-britaniyu-vvesti-novi-zhorstki-sankciyi-proti-rf-ta-negajno-nadati-ukrayini-bojovi-litaki> – 31 X 2022.

¹⁰³ Заява міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби щодо створення Трибуналу для покарання керівництва Російської Федерації за злочин агресії проти України, Міністерство закордонних справ України, 7 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/zayava-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-shchodo-stvorenniya-tribunalu-dlya-pokarannya-kerivnictva-rosijskoyi-federaciyi-za-zlochin-agresiyi-proti-ukrayini> – 31 X 2022.

strona ukraińska czynnie pracuje nad zebraniem wszelkich niezbędnych dowodów związanych z agresją okupanta¹⁰⁴.

Po trzech rundach rozmów delegacji ukraińskiej i rosyjskiej, z inicjatywy ministra spraw zagranicznych Turcji Mevlüta Çavuşoğlu 10 marca odbyły się negocjacje przedstawicieli Ukrainy i Rosji. W wyniku tego spotkania Kułeba stwierdził, że Ukraina się nie podda i nie będzie spełniać żądań Putina. Dodatkowo zaznaczył, że strona ukraińska jest otwarta na rozwiązanie dyplomatyczne konfliktu, ale dopóki obie strony nie wypracują konsensusu, Ukraina będzie bronić swojej ziemi przed rosyjskim najeźdźcą. Kułeba wezwał również stronę rosyjską do odblokowania korytarzy humanitarnych dla ewakuacji ludności cywilnej z oblężonego Mariupola¹⁰⁵. Omawiając w jednym z wywiadów kwestie dotyczące kolejnych rund negocjacji delegacji ukraińskiej i rosyjskiej, szef MSZ Ukrainy poinformował, że Ukraina nie handluje ludźmi, ziemią i suwerennością. Kułeba dodał, że w przypadku, gdy Rosja przyjedzie na spotkanie, żeby powtórzyć swoje żądania i propagandowe hasła, nie uda się przeprowadzić żadnej merytorycznej rozmowy ani osiągnąć porozumienia¹⁰⁶.

3 kwietnia wraz z odkryciem zbrodni wojennych popełnionych przez Rosjan w Buczy ponownie głos zabrał minister spraw zagranicznych Dmytro Kułeba. Jego komunikat wybrzmiał na antenie brytyjskiego radia – Times UK Radio: „Wzywam Międzynarodowy Trybunał Karny i organizacje międzynarodowe do wysłania swoich misji do Buczy i innych wyzwolonych miast i wsi regionu kijowskiego, aby we współpracy z ukraińskimi funkcjonariuszami organów ścigania mogli jak najdokładniej zebrać wszelkie dowody rosyjskich zbrodni wojennych” Minister przedstawił również obecną sytuację w Buczy: „Wciąż zbieramy

¹⁰⁴ *Ibidem*.

¹⁰⁵ *Дмитро Кулеба на переговорах із Сергієм Лавровим закликав до розблокування гуманітарних коридорів*, Міністерство закордонних справ України, 10 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-na-peregovorah-iz-sergiy-em-lavrovim-zaklikav-do-rozblokovannya-gumanitarnih-koridoriv> – 31 X 2022

¹⁰⁶ *Дмитро Кулеба: Україна не торгує людьми, землями та суверенітетом, це позиція Президента Зеленського щодо переговорів*, Міністерство закордонних справ України, 28 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-ukrayina-ne-torguye-lyudmi-zemlyami-ta-suverenitetom-ce-poziciya-prezidenta-zelenskogo-shchodo-peregovoriv> – 31 X 2022.

i szukamy zmarłych, ale liczba ofiar sięgnęła już setek. Martwe ciała leżą na ulicach. Zabijali cywilów, gdy byli w tych wioskach i miasteczkach, a także gdy je opuścili”. Kuleba nie przebierał w słowach, opisując bestialstwo najeźdźców i dramaty zwykłych mieszkańców Buczy. Całość podsumował osobistą deklaracją: „Jeżeli wcześniej powiedziałem, że dołożę wszelkich starań, aby winni stanęli przed wymiarem sprawiedliwości, to teraz jestem przekonany, że jest to dzieło mojego życia, które będę wykonywać do ostatniego tchu, dopóki wszyscy spośród nich nie poniosą odpowiedzialności”¹⁰⁷.

Początkiem maja, miesiąc po odkryciu masowych zbrodni wojennych w Buczy utworzenie specjalnego trybunału do karania rosyjskich zbrodni wojennych na Ukrainie stało pod znakiem zapytania. W piątek 6 maja zorganizowano konferencję właśnie w tej sprawie. Głos na niej zabrał Dmytro Kuleba, jego komunikat nie różnił się zasadniczo od słów wypowiedzianych na antenie radia Times UK. Minister na początku odwołał się do historii i utworzenia trybunału norymberskiego: „Teraz nadszedł czas, aby ukończyć architekturę międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, zapoczątkowaną przez Deklarację Londyńską z 1942 r. Musimy wypełnić lukę i powołać specjalny trybunał o określonej jurysdykcji w sprawie zbrodni agresji na Ukrainie”. Kolejnym punktem było przedstawienie agresji rosyjskiej z 2014 r. oraz sama inwazja. W swojej wypowiedzi minister wskazywał, że wina za obecny stan rzeczy spoczywa wyłącznie na Rosji oraz jej prezydencie Władimirze Putinie. Kuleba zwracał szczególną uwagę na ostatnie dziesięć lat stosunków ukraińsko-rosyjskich. Istotnym elementem mowy było określenie znaczenia powołania instytucji międzynarodowego trybunału: „Co więcej, utworzenie takiego trybunału udowodni, że prawo międzynarodowe jest żywym organizmem. [...] Głęboko wierzę, że ta konferencja może dać znaczący impuls do utworzenia Specjalnego Trybunału Kary Zbrodni Agresji na Ukrainie”¹⁰⁸.

¹⁰⁷ *Dmytro Kuleba Calls on the Mission of the International Criminal Court to Come to Bucha to Gather Evidence*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 3 IV 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/dmytro-kuleba-calls-mission-international-criminal-court-come-bucha-gather-evidence> – 31 X 2022.

¹⁰⁸ *Statement by Foreign Minister Dmytro Kuleba on a Conference Dedicated to Creation of a Special Tribunal for the Punishment of the Crime of Aggression against Ukraine*, Ministry

24 maja w związku z przyjęciem przez Dumę rosyjską ustawy o administracji zewnętrznej Dmytro Kuleba wezwał zagraniczne firmy do opuszczenia rosyjskiego rynku. Planowana ustawa pozwalała na zajęcie majątku firm, których zagraniczny kapitał stanowił co najmniej 25% ogółu. „Rosja od dawna lekceważyła wszystkie zasady rządzące światem. Teraz przygotowuje się do rozprzestrzenienia swoich barbarzyńskich praktyk na zagraniczne biznesy. Proponowana ustawa w rzeczywistości legitymizuje najazdy na państwo. Po jej przyjęciu każda zagraniczna firma będzie w niebezpieczeństwie natychmiastowej utraty majątku”¹⁰⁹ – powiedział minister. W kontekście tych wydarzeń zachęcił on również zagranicznych inwestorów do ulokowania swojego kapitału na Ukrainie i przeniesienie tam biznesu. Zapewniał także o najlepszych warunkach i łatwym dostępie do europejskiego rynku.

W czerwcu Dmytro Kuleba wystosował ogólny komunikat mający na celu przedstawienie sytuacji na Ukrainie. Czytamy w nim, że zagrożeniem jest zmniejszenie zainteresowania dalszym tokiem wojny wśród zachodnich mediów. Minister prosił też o dalszą szeroką pomoc militarną w sposób podobny jak w swoich komunikatach prezydent Wołodymyr Zełenski. Kuleba odniósł się też negatywnie do kreowanej przez Emmanuela Macrona narracji, że Zachód nie może poniżać Rosji, lecz dać jej zbudować „drogę” wyjścia z konfliktu. Uznając taki stan rzeczy za niezgodny z interesem państwa ukraińskiego, w którym cały czas jest ogromna wola walki, minister zaznaczył, że najskuteczniejszym sposobem zakończenia ekspansjonizmu Putina jest powstrzymanie go na wschodzie Ukrainy i wypchnięcie sił okupacyjnych z południa kraju. Odwoływał się też do prób ugody ze stroną rosyjską, które nie powiodły się ze względu na wygórowane żądania. Kuleba wyartykułował również bardzo ważne dla

of Foreign Affairs of Ukraine, 6 V 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/speech-foreign-minister-dmytro-kuleba-conference-dedicated-creation-special-tribunal-punishment-crime-aggression-against-ukraine> – 31 X 2022.

¹⁰⁹ *Dmytro Kuleba Called on Foreign Companies to Leave the Russian Market Immediately after the Adoption of the Bill on External Administration in the First Reading by the Russian Parliament*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 24 V 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/dmytro-kuleba-called-foreign-companies-leave-russian-market-immediately-after-adoption-bill-external-administration-first-reading-russian-parliament> – 31 X 2022.

opinii publicznej zdanie: „Zwycięstwo Ukrainy nie doprowadzi do wojny nuklearnej”. Stwierdził on, że prezydent Federacji Rosyjskiej nie jest „samobójcą”, a straszenie użyciem broni jądrowej jest wyłącznie narzędziem wykorzystywanym w dyplomacji państwa-agresora. Jego zdaniem zaangażowanie na rzecz zwycięstwa Ukrainy będzie miało zasadniczą zaletę – wyeliminuje niepewność w długofalowych strategiach stanów Zjednoczonych i Europy wobec Rosji. Jak sam powiedział: „Zamiast koncentrować się na uczuciach Putina, Stany Zjednoczone i Europa powinny skupić się na praktycznych krokach, które pomogą Ukrainie zwyciężyć”¹¹⁰.

8 lipca Dmytro Kuleba wystąpił na spotkaniu ministrów spraw zagranicznych G20. Jego przemówienie skupiało się głównie na kwestii gospodarki żywnościowej. Dowodził w nim, że obecni podczas wydarzenia przedstawiciele Kremla odpowiedzialni są za zagrożenie kryzysem głodu 49 mln ludzi. Opisał problemy, z którymi boryka się ukraińskie rolnictwo – *notabene* spichlerz Europy. Wśród nich wymienił ostrzały na magazyny zbożowe, blokady portów handlowych oraz uniemożliwienie eksportu żywności poprzez Morze Czarne: „Rosja dokładnie wiedziała, gdzie wystrzeliła swoje pociski. Nie bez powodu mierzą w ukraińskie rolnictwo. To przemyślana i cyniczna strategia, której celem jest wyrządzenie szkody Ukrainie, a także szantażowanie świata” – powiedział¹¹¹. Minister w swoim przemówieniu odwołał się też do sektora energetycznego, który Rosja wykorzystuje jako narzędzie przymusu poprzez ograniczanie dostaw.

Dziesięć dni później Dmytro Kuleba wystąpił przed Radą Spraw Zagranicznych Unii Europejskiej. Spotkanie to było pierwszym od czasu przyznania Ukrainie statusu kandydata do UE. Minister w swoim przemówieniu opisywał rosyjski terror, którego następstwem są liczne ofiary, w tym w dzieciach. Uznał, że Rosja jest odpowiedzialna nie tylko za

¹¹⁰ „How Ukraine Will Win Kyiv's Theory of Victory” by Dmytro Kuleba, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 17 VI 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/stat-tya-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-yakoyu-bude-peremoga-ukrayini-bachennya-kiyeva> – 31 X 2022.

¹¹¹ Address by Minister of Foreign Affairs of Ukraine Dmytro Kuleba at the G20 Foreign Ministers' Meeting, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 8 VII 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/address-minister-foreign-affairs-ukraine-dmytro-kuleba-g20-foreign-ministers-meeting> – 31 X 2022.

śmierć niewinnych ludzi, ale także za pogrążenie całej Europy w kryzysie. „Prawdziwym celem Rosji jest zubożenie Europy. Chce, by Europejczycy i Rosjanie żyli równie źle. Chce zwrócić opinię publiczną przeciwko działającym rządowi w nadziei na zastąpienie ich radykalnymi siłami, które byłyby dla niej korzystniejsze” – mówił minister. Apelowal również o konsekwencję w działaniach Zachodu i o konsolidację działań w imię wspólnego dobra. Za przełom uznał ostatnie pakiety sankcji, które dotkliwie niszczą rosyjską gospodarkę. Zwrócił też uwagę na starania poczynione w ramach integracji sektorowej Ukrainy z Unią Europejską, jako przykłady podając powstawanie instytucji antykorupcyjnych, usuwanie barier w obszarze celnym, przemysłowym i transportowym. Nie obyło się też bez zawieranego w każdym przemówieniu podziękowania oraz apelu o dalsze wsparcie dla walczącej Ukrainy¹¹².

Podsumowanie

Reasumując, komunikowanie polityczne władz Ukrainy było jednym z głównych narzędzi wykorzystywanych w wojnie informacyjnej. W całym okresie konfliktu cechowało się konsekwencją oraz spójnością. W jego realizację zaangażowany był sztab osób, o czym świadczy liczba komunikatów. Oprócz analizowanych w niniejszym rozdziale wystąpień publicznych prezydenta Zełenskigo oraz ministra spraw zagranicznych Kuleby ciągle aktywne były ich profile w social mediach, a publikowane „tweety” liczone w tysiącach. Każde przemówienie było dostosowane do odbiorców, co nakazuje wnioskować o chęci dotarcia do jak największej liczby adresatów. Komunikowanie to od samego początku miało znaczenie strategiczne dla kijowskiej władzy, która w odpowiedni sposób wykorzystywała możliwość przekazywania informacji. Na podstawie przeanalizowanych komunikatów można wywnioskować, jak skuteczne prowadzenie

¹¹² *Address by Minister of Foreign Affairs of Ukraine to the EU Foreign Affairs Council*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 18 VII 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/address-minister-foreign-affairs-ukraine-eu-foreign-affairs-council> – 31 X 2022.

komunikacji może przyczynić się do osiągnięcia celów politycznych. Bazując na informacjach strony ukraińskiej, swoje postrzeganie wojny kreował cały zachodni świat. Warto też zaznaczyć, że prezydent Zełenski początkowo krytykował bierność państw zachodnich oraz brak działania międzynarodowych mechanizmów bezpieczeństwa. Wraz z biegiem czasu zmienił jednak swoje zdanie na ten temat. Strona ukraińska odróżniała się od rosyjskiej kwestii elastyczności – dostosowywania komunikatów. Reagowała na bieżąco, zmieniając treść powiadomień zależnie od sytuacji politycznej bądź strategicznej. Warto zaznaczyć, że ogromna liczba komunikatów sprawiała wrażenie, że w przestrzeni informacyjnej wojna w Ukrainie była tematem wiodącym. Taka aktywna postawa władz ukraińskich pomogła im okiełznać chaos panujący w społeczeństwie. Codzienne, kilkukrotne przemówienia Zełenskiego dawały poczucie, że głowa państwa robi wszystko, by rozwiązać ten konflikt i zakończyć wojnę. Natomiast Władimir Putin w analizowanym okresie wygłosił zaledwie trzy przemowy, co uniemożliwiło władzom Kremla posiadanie realnego wpływu na odbiorcę zagranicznego.

Podsumowując, strategia komunikowania strony ukraińskiej była wielowątkowa, konsekwentna oraz spójna, co przyniosło jej powodzenie. Względem obywateli była budująca – dodawała wiary w zwycięstwo w wojnie, wspierała żołnierzy oraz cywili. Dla państw Zachodu kreowała ideę nowego kształtu Europy oraz konieczności walki o demokratyczne wartości w celu uniknięcia kolejnych wojen, ofiar i chaosu.

Bibliografia

- 144 *Ukrainian Warriors Were Returned from Russian Captivity, We Will Do Everything to Bring Everyone Home – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 29 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/povernuli-z-rosijskogo-polonu-144-ukrayinskih-voyiniv-zrobim-76141>.
- Address by Minister of Foreign Affairs of Ukraine Dmytro Kuleba at the G20 Foreign Ministers' Meeting*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 8 VI 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/address-minister-foreign-affairs-ukraine-dmytro-kuleba-g20-foreign-ministers-meeting>.

- Address by Minister of Foreign Affairs of Ukraine to the EU Foreign Affairs Council, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 18 VII 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/address-minister-foreign-affairs-ukraine-eu-foreign-affairs-council>.*
- Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine, 28 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zlo-ozbroyene-raketami-bombami-j-artileriyeyu-treba-zupiniti-73257>.*
- Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to American Students during Online Communication with the US University Community, President of Ukraine, 16 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-o-do-amer-75085>.*
- Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to the Bundestag, President of Ukraine, 17 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-bundesta-73621>.*
- Address by President Volodymyr Zelenskyy at the World Bank Ministerial Roundtable in Support of Ukraine, President of Ukraine, 22 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-pid-chas-ministe-74473>.*
- Address by President Volodymyr Zelenskyy to the Citizens, President of Ukraine, 27 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-do-gromadyan-73233>.*
- Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 24 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-73137>.*
- Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-73165>.*
- Address by the President of Ukraine on the Day of Victory over Nazism in World War II, President of Ukraine, 9 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-z-nagodi-dnya-peremogi-nad-na-74925>.*
- Address by the President of Ukraine to the Citizens on the Fourth Day of the War, President of Ukraine, 27 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-do-gromadyan-u-chetvertij-den-73221>.*
- Address by the President of Ukraine to the Parliament of the United Kingdom, President of Ukraine, 8 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-do-parl-73441>.*
- Address by the President on the Second Morning of the Large-Scale War, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-na-drugij-ranok-masshtabnoyi-vijni-73153>.*
- Address by the President to Ukrainians at the End of the First Day of Russia's Attacks, President of Ukraine, 25 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-do-ukrayinciv-naprikinci-pershogo-dnya-73149>.*

Address of the President of Ukraine on the Unity of Ukrainian Society, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-shodo-yednosti-ukrayinskogo-s-72893>.

Artillery from Our Western Partners Started Working Very Powerfully, so the Losses of the Occupiers Will Only Increase – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 6 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/duzhe-potuzhno-zapracyuvala-artileriya-vid-nashih-zahidnih-p-76329>.

Democracy Can Lose on the European Continent if Words Are Not Backed Up by Action – Address by the President of Ukraine to the Participants of the Copenhagen Democracy Summit, President of Ukraine, 10 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/demokratiya-mozhe-prograti-na-yevropejskomu-kontinenti-yaksh-75721>.

Dmytro Kuleba Called on Foreign Companies to Leave the Russian Market Immediately after the Adoption of the Bill on External Administration in the First Reading by the Russian Parliament, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 24 V 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/dmytro-kuleba-called-foreign-companies-leave-russian-market-immediately-after-adoption-bill-external-administration-first-reading-russian-parliament>.

Dmytro Kuleba Calls on the Mission of the International Criminal Court to Come to Bucha to Gather Evidence, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 3 IV 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/dmytro-kuleba-calls-mission-international-criminal-court-come-bucha-gather-evidence>.

Dmytro Kuleba na perehovorakh iz Serhiem Lavrovym zaklykav do rozblokuвання humanitarnykh korydoriv, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraїny, [Дмитро Кулеба на переговорах із Сергієм Лавровим закликав до розблокування гуманітарних коридорів, Міністерство закордонних справ України], 10 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-na-peregovorah-iz-sergiyem-lavrovim-zaklikav-do-rozblokuвання-humanitarnih-koridoriv>.

Dmytro Kuleba nazvav dva elementy stratehii Ukraїny z protydii rosijs'kii ahresii: zakhyst ukraїntsiiv i strymuvannia RF, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraїny [Дмитро Кулеба назвав два елементи стратегії України з протидії російській агресії: захист українців і стримування РФ, Міністерство закордонних справ України], 24 I 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-nazvav-dva-elementi-strategiyi-ukrayini-z-protidiyi-rosijskij-agresiyi-zahist-ukrayinciv-i-strimuvannya-rf>.

Dmytro Kuleba obhovoryv z Antoni Blinkenom novi sanktsii proty RF i dodatkovy boovi litaky dlia Ukraїny, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraїny [Дмитро Кулеба обговорив з Ентоні Блінкеном нові санкції проти РФ і додаткові бойові літаки для України Міністерство закордонних справ

України], 2 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-ob-govoriv-z-entoni-blinkenom-novi-sankciyi-proti-rf-i-dodatkovi-bojovi-litaki-dlya-ukrayini>.

Dmytro Kuleba: Ukraïna ne torhuie liud'my, zemliamy ta suverenitetom, tse pozytsiia Prezydenta Zelens'koho shchodo perehovoriv, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraïny [Дмитро Кулеба: Україна не торгує людьми, землями та суверенітетом, це позиція Президента Зеленського щодо переговорів, Міністерство закордонних справ України], 28 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-ukrayina-ne-torguye-lyudmi-zemlyami-ta-suverenitetom-ce-poziciya-prezidenta-zelenskogo-shchodo-peregovoriv>.

Dmytro Kuleba: Ukraïns'ka dyplomatiia pratsiuie nad zakryttiam ukraïns'koho neba vid napadiv Rosii z povitria, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraïny [Дмитро Кулеба: Українська дипломатія працює над закриттям українського неба від нападів Росії з повітря, Міністерство закордонних справ України], 3 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-ukrayinska-diplomatiya-pracyuye-nad-zakrittyam-ukrayinskogo-neba-vid-napadiv-rosiyyi-z-povitrya>.

Dmytro Kuleba zaklykav IES, SShA, Kanadu ta Velyku Brytaniuu vvesty novi zhorstki sanktsii proty RF ta nehano nadaty Ukraïni boovi litaky, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraïny [Дмитро Кулеба закликав ЄС, США, Канаду та Велику Британію ввести нові жорсткі санкції проти РФ та негайно надати Україні бойові літаки, Міністерство закордонних справ України], 4 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-zaklikav-yes-ssha-kanadu-ta-veliku-britaniyu-vvesti-novi-zhorstki-sankciyi-proti-rf-ta-negajno-nadati-ukrayini-bojovi-litaki>.

During the 50 Days of This War, Ukraine Became a Hero for the Whole Free World – Address by President Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine, 14 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/za-50-dniv-ciyeyi-vijni-ukrayina-stala-geroyem-dlya-vsogo-vi-74329>.

European Integration of Ukraine Is a Guarantee of a Free and Prosperous Life for All Generations of Our People – Speech by President Volodymyr Zelenskyy at the Plenary Session of the Verkhovna Rada, President of Ukraine, 1 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/yevropejska-integraciya-ukrayini-ce-garantuvannya-vilnogo-j-76165>.

Grant EU Candidate Status to Ukraine And Moldova without Delay, MEPs Demand, European Parliament, 23 VI 2022, [on-line:] <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220616IPR33216/grant-eu-candidate-status-to-ukraine-and-moldova-without-delay-meps-demand>.

Head of State Addressed Foreign Diplomats: The Easiest Thing You Can Help with Is to Be in Ukraine, President of Ukraine, 28 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/head-of-state-addressed-foreign-diplomats-the-easiest-thing-you-can-help-with-is-to-be-in-ukraine-28-i-2022>.

dent.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-inozemnim-diplomatam-najprostishech-im-mozhet-72585.

Head of State: We Do Not Give Up the Issue of Ukraine's Accession to NATO, but It Depends Not Only on Us, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-mi-ne-znimayemo-pitannya-pro-vstup-ukrayini-d-72885>.

Head of State: We Have Stabilized the National Currency, Hryvnia Is Strengthening, President of Ukraine, 2 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-mi-stabilizovali-nacionalnu-valyutu-grivnya-z-72689>.

„How Ukraine Will Win Kyiv's Theory of Victory” by Dmytro Kuleba, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 17 VI 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/stattya-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-yakoyu-bude-peremoga-ukrayini-bachennya-kiyeva>.

If Our Partners Have the Weapons Ukraine Needs, Their Duty Is to Help Protect Freedom and the Lives of People – Address by President Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine, 19 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/yaksho-nashi-partneri-mayut-potribnu-ukrayini-zbroyu-yihnij-74417>.

In Any Case, Europe Will Have to Give Up Russian Oil and Oil Products, because It Is about the Independence of Europeans Themselves from Russia's Energy Weapons – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 30 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/yevropi-u-bud-yakomu-razi-dove-detsya-vidmovitisya-vid-rosijs-75473>.

It Is Necessary that Russia Stops Killing People, It Is Necessary to Bring It to Justice for Terrorism – Speech by the President of Ukraine at the Meeting of the UN Security Council, President of Ukraine, 29 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/potribno-shob-rosiya-pripinila-vbivati-lyudej-potribno-prity-76109>.

It Is Time to Do Everything to Make the War Crimes of the Russian Military the Last Manifestation of This Evil on Earth – Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 3 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/chas-zrobiti-vse-shob-voyenni-zlochyni-rosijskih-vijskovih-s-74053>.

Konferencja darczyńców w Warszawie – ponad 6,3 mld euro na pomoc dla Ukrainy, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 5 V 2022, [on-line:] <https://www.gov.pl/web/premier/konferencja-darczyncow-w-warszawie--ponad-6-mld-euro-na-pomoc-dla-ukrainy>.

Kyiv Is Now the Capital of Global Democracy, the Capital of the Struggle for Freedom for All In Europe – Address by President Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine, 6 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zaraz-kiyiv-ce-stolicya-globalnoyi-demokratiyi-stolicya-boro-74129>.

Likhachov V., Polk „Azov” ne ie neonatsysts'kym: vidpovidi na naposhyrenishi zapytannia, Zmina, [Ліхачов В., Полк „Азов” не є неонацистським: відповіді

- на найпоширеніші запитання, Зміна], 4 IV 2022, <https://zmina.info/columns/polk-azov-ne-ye-neonaczystskym-vidpovidi-na-najposhyrenishi-zapytannya/?fbclid=IwAR0cZBzjgKgiLUwP33YQ2jkbhp2ExAMeZJvdp31WhqZ5D5NAgyvo fx9LIY>.
- Neo-Fascists Train to Fight Ukrainian Rebels*, „Al Jazeera”, 9 VI 2022, [on-line:] <https://www.aljazeera.com/news/2014/6/9/neo-fascists-train-to-fight-ukrainian-rebels>.
- News Conference following Russian-Hungarian Talks*, President of Russia, 1 II 2022, [on-line:] <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67690>.
- #Potagamy, Twitter, Straż Graniczna, 19 IV 2022, [on-line:] https://twitter.com/straz_graniczna/status/1516303327696457733.
- President of Ukraine Met with the President of Moldova in Kyiv*, President of Ukraine, 27 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-ukrayinskoyi-derzhavi-zustrivsya-z-prezidentom-moldovi-76081>.
- Press Conference by NATO Secretary General following the Meeting of NATO Foreign Affairs Ministers (Q&A)*, NATO multimedia, 4 III 2022, [on-line:] <https://www.natomultimedia.tv/app/asset/663435>.
- Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy during the Joint Participation with President of the Republic of Poland Andrzej Duda in the Plenary Session of the Verkhovna Rada*, President of Ukraine, 22 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pid-chas-sp-75261>.
- Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in the Sejm of the Republic of Poland*, President of Ukraine, 11 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-v-sejmi-res-73497>.
- Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in the Verkhovna Rada*, President of Ukraine, 3 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-verhovnij-74737>.
- Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to Students of Leading French Universities*, President of Ukraine, 11 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pered-stude-74969>.
- Speech by the Minister of Foreign Affairs of Ukraine Dmytro Kuleba during the Discussion „Ukraine–France” at the French Institute of International Relations*, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 10 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/promova-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-pid-chas-diskusiyi-ukrayina-franciya-u-francuzkomu-institutu-mizhnarodnih-vidnosin>.
- Speech by the President of Ukraine at a Meeting of the UN Security Council*, President of Ukraine, 5 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-zasidanni-radi-bezpeki-on-74121>.

Speech by the President of Ukraine at the 58th Munich Security Conference, President of Ukraine, 19 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-58-j-myunhenskij-konferenciyi-72997>.

Speech by the President of Ukraine at the Video Conference of the G7 Leaders, President of Ukraine, 8 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-videokonferenciyi-lideriv-grup-74905>.

Spil'ne zvernennia ministriv Dmytra Kuleby ta Oleksandra Tkachenka do ukrains'kykh ta inozemnykh zhurnalistiv, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraïny [Спільне звернення міністрів Дмитра Кулеби та Олександра Ткаченка до українських та іноземних журналістів, Міністерство закордонних справ України], 10 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/spilne-zvernennya-ministriv-dmitra-kulebi-ta-oleksandra-tkachenka-do-ukrayinskih-ta-inozemnih-zhurnalistiv>.

Stand Firm: Address by the President of Ukraine, President of Ukraine, 28 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/stoyimo-micno-zvernennya-prezidenta-ukrayini-73241>.

Statement by Foreign Minister Dmytro Kuleba on a Conference Dedicated to Creation of a Special Tribunal for the Punishment of the Crime of Aggression against Ukraine, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 6 V 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/speech-foreign-minister-dmytro-kuleba-conference-dedicated-creation-special-tribunal-punishment-crime-aggression-against-ukraine>.

Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the Decision of the Federation Council of the Russian Federation on the Use of the Armed Forces of the Russian Federation Abroad, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 23 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/statement-ministry-foreign-affairs-ukraine-decision-federation-council-russian-federation-use-armed-forces-russian-federation-abroad>.

Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the Russian Federation's Decision to Recognise the „Independence” of the So-Called „DPR” and „LPR”, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 22 II 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/en/news/statement-ministry-foreign-affairs-ukraine-russian-federations-decision-recognise-independence-so-called-dpr-and-lpr>.

Szpecht P., *Pulk Azow: Od nacjonalistów do bohaterów? „Postrach Rosjan i pożywka dla propagandy Kremla”*, „Wirtualne Media”, 8 V 2022, [on-line:] <https://www.wirtualnemedi.pl/artykul/pulk-azow-nacjonalizm-wojna-ukraina-mariupol-smierc-azowstal-rosja-putin-zbrodnie>.

The Future of European Security Architecture Is Being Decided in Ukraine Today – Volodymyr Zelenskyy after the Meeting with German Chancellor, President of Ukraine, 14 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/v-ukrayini-sogodni-virishuyetsya-majbutnye-arhitekturi-yevro-72877>.

- The Maximum Task for Our State Is to Provide Ukrainians with Basic Protection against Missile Strikes Already This Year – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 5 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/zavdannya-maksimum-dlya-nashoyi-derzhavi-vzhe-cogo-roku-dati-76305>.
- The National Security and Defense Council Chaired by the President Considered the Issue of Ensuring National Security from Internal and External Threats*, President of Ukraine, 24 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/rn-bo-pid-golovuvannyam-prezidenta-rozglya-nulapitannya-zabez-72529>.
- The Orthodox World Has Seen that Easter Means Nothing to Russia – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 25 IV 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/pravoslavnij-svit-pobachiv-sho-dlya-rosiyi-velikden-nich-ogo-74541>.
- The United States Announced a New Support Package for Ukraine, Which Includes Powerful NASAMS Systems that Will Significantly Strengthen Our Air Defense – Address by President Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 1 VII 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ssha-ogolosil-novij-paket-pidtrimki-dlya-ukrayini-sho-misti-76205>.
- The World Must Return Russia to Its Borders – Volodymyr Zelenskyy at the Asian Security Summit*, President of Ukraine, 11 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/svit-povinen-povernuti-rosiyu-v-mezhi-yiyi-teritoriyi-volodi-75765>.
- This Is the Biggest Step towards Strengthening Europe that Could Be Taken Right Now – Address by President Volodymyr Zelenskyy to the Participants of the EU Summit after Granting Ukraine the Status of a Candidate for Membership*, President of Ukraine, 23 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ce-najbilshij-krok-na-posilennya-yevropi-yakij-mozhna-bulo-z-76025>.
- To Confirm the Absence of Intentions to Attack Ukraine, Russia Must Take Concrete Steps – Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 28 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/shob-pidtverditi-vidsutnist-namiriv-napadati-na-ukrayinu-ros-72593>.
- Ukraine Is Aware of the Risks of Escalation of the Situation by Russia but Is Taking Measures for a Political and Diplomatic Settlement – President*, President of Ukraine, 12 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ukrayina-usvidomlyuye-riziki-eskalaciyi-situaciyi-z-boku-ros-72857>.
- Ukraine Needs Ukrainian Heroes Alive – This Is Our Principle – Address by President Volodymyr Zelenskyy*, President of Ukraine, 17 V 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/ukrayinski-geroyi-potribni-ukrayini-zhivimice-nash-princip-75105>.
- Volodymyr Zelenskyy and the Executive Vice President of the European Commission Discussed the Priority Areas of Cooperation and the Security Situation around Ukraine*,

- President of Ukraine, 31 I 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-obgovoriv-z-vikonavchim-vice-prezidentom-72629>.
- Volodymyr Zelenskyy and the President of the European Council Discussed Further Steps of the EU in Support of Ukraine*, President of Ukraine, 13 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-obgovoriv-z-prezidentom-yevropejskoyi-radi-po-72865>.
- Volodymyr Zelenskyy: An Effective Model of Territorial Defense Is a Reliable Rear for the Army, and Together They Form the Basis of a Strong Ukraine*, President of Ukraine, 11 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-efektivna-model-terobroni-ce-nadijni-t-72829>.
- Volodymyr Zelenskyy Had a Phone Conversation with Joseph Biden*, President of Ukraine, 15 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-proviv-telefonnu-rozmovu-z-dzhozefom-baj-75833>.
- Volodymyr Zelenskyy Met with the Leaders of Germany, France, Romania and Italy in Kyiv*, President of Ukraine, 16 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-u-kiyevi-proviv-zustrich-z-liderami-nime-75845>.
- Volodymyr Zelenskyy Met with the President of the European Commission in Kyiv*, President of Ukraine, 11 VI 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-zustrivsya-z-prezidentom-yevropejskoyi-k-75769>.
- Volodymyr Zelenskyy: Russia's Only Truthful Response on Readiness for De-Escalation Is the Withdrawal of Troops from Ukrainian Borders*, President of Ukraine, 1 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-yedina-pravdiva-vidpovid-rosiyi-shodo-go-72669>.
- We Continue to Fight, We Will Protect Our State and Liberate Our Land Thanks to Our Heroes – Address by the President of Ukraine*, President of Ukraine, 4 III 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/en/news/mi-prodovzhuyemoborotysya-mi-zahistimo-nashu-derzhavu-i-zvi-73357>.
- We Withstood: Address by the President of Ukraine on the Third Day of the War*, President of Ukraine, 26 II 2022, [on-line:] <https://www.president.gov.ua/news/mi-vistoyali-zvernennya-prezidenta-ukrayini-u-tretij-den-vij-73197>.
- Zaiava ministra zakordonnykh sprav Ukraïny Dmytra Kuleby shchodo stvorennia Trybunalu dlia pokarannia kerivnytstva Rosiiskoi Federatsii za zlochin ahresii proty Ukraïny*, Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukraïny [Заява міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби щодо створення Трибуналу для покарання керівництва Російської Федерації за злочин агресії проти України, Міністерство закордонних справ України], 7 III 2022, [on-line:] <https://mfa.gov.ua/news/zayava-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitra-kulebi-shchodo-stvorennia-tribunalu-dlia-pokarannya-kerivnictva-rosijskoyi-federaciyi-za-zlochin-agresiyi-proti-ukrayini>.

Zelenskii sbezhil iz Kiєva, soobshchil spiker Gosdumy, „Sputnik” [Зеленский сбежал из Києва, сообщил спикер Госдумы, „Спутник”], 26 II 2022, [on-line:] <https://lt.sputniknews.ru/20220226/zelenskiy-sbezhil-vo-lvov-soobschil-spiker-gosdumy-21800372.html>.

Zelensky Refuses US Offer to Evacuate, Saying „I Need Ammunition, Not a Ride”, CNN, 26 II 2022, [on-line:] <https://edition.cnn.com/2022/02/26/europe/ukraine-zelensky-evacuation-intl/index.html>.

ABSTRACT

How to win the information war?

Political communication of Ukraine

This chapter deals with the political communication of the Ukrainian authorities, in particular President Volodymyr Zelensky and Minister of Foreign Affairs Dmytro Kuleba in the context of the war in Ukraine. The chapter contains information on how to build a narrative, create a coherent image on the international arena by the Ukrainian side. Numerous messages of selected entities over time are analysed. The following parts of the chapter analyse what challenges Ukraine faces in the fight against Russian propaganda and what steps should be taken to strengthen the effectiveness of the country's political communication. This chapter presents the importance of effective communication in the context of information warfare and the methods and strategies that Ukraine uses to win this war in difficult conflict conditions.

Keywords: Ukraine, political communication, image, information warfare, Russian aggression

Od 24 lutego 2022 r. ze szczególną uwagą i niepokojem decydenci polityczni oraz społeczność międzynarodowa śledzą wojnę rosyjsko-ukraińską. Konflikt ten ma nie tylko wymiar militarny, ale jest także wojną komunikacyjną, która toczy się równolegle z działaniami wojskowymi, dyplomatycznymi, medialnymi, w tym dezinformacyjnymi. (...) W toczącej się na wielu frontach wojnie również na polu walki informacyjnej wykorzystywane są zarówno stare, jak i nowe media. W większości służą one nie do celów informacyjnych, ale przede wszystkim perswazyjnych i propagandowych.

Celem niniejszej publikacji jest analiza i ocena praktyk komunikacji politycznej i strategicznej stosowanych podczas toczącego się konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. (...) Adresujemy ją przede wszystkim do politologów, medioznawców, ale także do wszystkich zainteresowanych procesami związanymi z wydarzeniami na arenie międzynarodowej oraz komunikowaniem politycznym.

Ze wstępu dr hab. Moniki Ślufińskiej, prof. UJ

ISBN 978-83-8138-865-8

<https://akademicka.pl>